

G 3/26726 G G21727.1
d. d. 2414

GEHEIM

EXPL NO 10

PERIODIEK INLICHTINGEN RAPPORT G2. H.K.G.S.

Jan NO 1/54

VAN DIT RAPPORT BESTAAN 20 EXEMPLAREN
MET LIK 41 GENUMMERDE BLADZIJDEN EN
2 BIJLAGEN

VERMIENIGVULDING OF VERDERE VERSPREIDING
VAN DEZE BERICHTEN MAG ALLEEN NIET
TOEGESTEMMING VAN HFD G2. GESCHIEDEN

le 25/3.55
de

GEHEIM

~~GEHEIM~~

VERZENDLIJST .-

Ex nr 1 Chef Generale Staf
" " 2 1e Sous-Chef Generale Staf
" " 3 2e Sous-Chef Generale Staf
" " 4 Chef Kabinet M.v.O.
" " 5 Commandant 1e Leger Korps
" " 6 Nederlands Territoriale Bevelhebber
" " 7 Basiscommandant
" " 8 Hoofd Sectie G-1
" " 9 Hoofd Sectie G-2
" " 10 Hoofd Sectie G-3
" " 11 Hoofd Sectie G-4
" " 12 t/m 20 Intern

Voor wat betreft de kennisname en distributie van de in dit P I R voorkomende inlichtingen, moge in herinnering worden gebracht schrijven C.G.S. d.d. 6 Mei 1953 nr G-2/10112 Z.G.

GEHEIM

GEHEIM

P.I.R. 1/54

Het politieke en economische gedeelte van dit rapport is getoetst aan de mening van het Ministerie van Buitenlandse Zaken.

INHOUDSOPGAVE :

	<u>Pagina :</u>
I. SAMENVATTEND OVERZICHT EN APPRECIATIE	1 - 7
1. Samenvattend overzicht	1 - 6
2. Appreciatie	6 - 7
II. VERANDERINGEN IN DE TOESTAND VAN HET SOVJET BLOK	8 - 14
1. Buitenlandse politiek der U.S.S.R.	8 - 10
2. Binnenlandse politiek der U.S.S.R.	10 - 11
3. Satellietlanden	11 - 12
4. Militaire gegevens	12 - 14
5. Mogelijke indicaties met betrekking tot oorlogsgevaar	14
III. VERANDERINGEN IN DE TOESTAND VAN DE OVERIGE LANDEN	15 - 28
A. Verre Oosten	15 - 20
1. Indo-China	15 - 18
2. Indonesië	18 - 19
3. Noord Korea	19 - 20
B. Midden Oosten	20 - 24
C. Overige landen	25 - 28
1. De nieuwe defensiegrondblagen van de V.S. en het V.K.	25 - 28
IV. MILITAIR - ECONOMISCHE ONTWIKKELINGEN	29 - 36
1. De resultaten over 1953 en de plannen voor 1954 van het Oostblok	29 - 31
2. Militair-technische en economische samenwerking van de landen van het Oostblok	32 - 34
3. De handel West - Oost	34 - 36
V. LOGISTIEK EN VERKEER	37 - 38
1. Inkrimping wapenproductie in de V.S.	37
2. Verbindingen Rusland - China	37 - 38
VI. CONTRA - INLICHTINGEN	39 - 41
1. Veranderingen in de toestand met betrekking tot de inwendige veiligheid in Nederland	39 - 41
2. Activiteit gericht tegen de militaire organisatie	41

GEHEIM

GEHEIM

P. J. R. 1/54

Verslagperiode 1 Jan. - 31 Maart 1954

I. SAMENVATTEND OVERZICHT EN APPRECIATIE.

GEHEIM.

1. Samenvattend overzicht.

1.1. Overzicht van de ontwikkeling van de toestand in het Sovjet Blok.

- a. In de verslagperiode bleef de Sovjet Unie de politiek van "ontspanning" voortzetten. Het voornaamste doel ten aanzien van het Westen bleef het zaaien van tweedracht tussen de Westelijke mogendheden. Gelet op de mislukking van deze opzet te BERLIJN, wordt verwacht, dat de Sovjet Unie dit op de a.s. Conferentie te GENEVE met verdubbelde kracht zal pogen te bereiken.

Ten aanzien van West Europa is bij de conferentie gebleken, dat de Sovjet Unie niet van zins is aan een voor het Westen aanvaardbaar vredesverdrag voor DUITSLAND en OOSTENRIJK mede te werken. Ook het opheffen van het bezettingsstatuut in Oost-Duitsland werpt een duidelijk licht op het Sovjet Russische streven. Hiertegenover ondernam de Sovjet Unie een directe poging om Communistisch China als één der 5 grote mogendheden aan de conferentie te GENEVE te doen deelnemen, ten einde zodoende een de facto erkenning van deze mogendheid te bewerkstelligen.

Er zijn aanwijzingen, dat zowel MALENKOV als MOLOTOV voorstanders zijn van een politiek, die zich in eerste instantie richt op communistische machtsuitbreiding in het Verre Oosten.

- b. De binnenlandse politiek van de Sovjet Unie werd in de verslagperiode beheerst door de uitvoering van het landbouwprogramma in het kader van de Nieuwe Economische Politiek.

Bij de verkiezingen voor de Opperste Sovjet werd een groot aantal vooraanstaande militaire figuren gekozen.

Het Sovjet bestuur onderging veranderingen door reorganisatie van het Ministerie voor de Metaalindustrie alsmede door een aantal personeelsmutaties in de topleiding.

- c. De toestand in de Satellietlanden volgde de ontwikkeling in de Sovjet Unie op de voet. Ook in deze landen werd enige splitsing in de bezetting van topfuncties geconstateerd.

- d. De militaire toestand in Oost-Duitsland werd gekenmerkt door een versnelling van het Sovjet Russische opleidingsprogramma der bezettingstroepen. De aflossing van oudere lich-

- tingen -

GEHEIM

GEHEIM

- 2 -

GEHEIM.

tingen is voltooid met als netto-resultaat, dat de totale sterkte + 15.000 man groter is dan vorig jaar.

Voorts is een groot aantal gezinnen van Russische militairen in Oost-Duitsland en Oostenrijk aangekomen, waaruit valt op te maken, dat de Sovjet Unie voorlopig niet van plan is zich uit deze landen terug te trekken. De toekenning van "sovereiniteit" aan ~~de~~ Oost-Duitsland doet verwachten, dat Rusland het plan koestert de KVP de status toe te kennen van Satellietleger.

1.2. Overzicht van de ontwikkeling van de toestand in het Verre Oosten.

a. Indo-China.

De strijd in dit gebiedsdeel nam een ernstig karakter aan en culmineerde in de nog voortdurende gevechten om het bezit van DIEN BIEN PHU. Ook in de onmiddellijke omgeving van HANOI werd hevig gevochten. De zeer grote krachtsinspanning van de Viet Minh om DIEN BIEN PHU weer in handen te krijgen, wordt door vele waarnemers in de eerste plaats gezien als een streven om met betrekking tot de aanstaande conferentie te GENEVE een zo sterk mogelijke militaire positie te bereiken.

De strijd in Indo-China krijgt inmiddels meer en meer overeenkomst met die in KOREA, vooral door de grotere hulpverlening van de Amerikanen en Chinezen aan respectievelijk de Fransen en de Viet Minh.

In sommige Amerikaanse kringen wordt aangedrongen op meer zeggenschap in de opleiding van de Viet-Nam-troepen. Anderen vrezen, dat dit een toenemende inmenging van Communistisch China ten gevolge zou hebben.

b. Indonesië.

De voortdurende openlijke en getolereerde activiteit van de Communistische Partij kan tot bedenkelijke gevolgen leiden met betrekking tot de in Februari 1955 te houden verkiezingen.

In het kader van de voorbereidingen tot deze verkiezingen vonden zowel linkse als rechtse partijen aanleiding zich te beijveren in anti-Nederlandse agitatie en in het opeisen van Nieuw-Guinea.

GEHEIM

- c. -

c. Noord-Korea.

GEHEIM.

Met materiële en technische hulp van Sovjet Rusland is Communistisch China bezig dit gebied in een satellietstaat te veranderen. Grote aantallen Chinese boeren worden naar dit gebied verplaatst. De communisten verwachten, dat Zuid-Korea in de toekomst uit economische overwegingen aansluiting zal zoeken.

Hoewel hervatting van de strijd met het oog op het voorgaande niet waarschijnlijk lijkt, gaat de militaire opbouw - in strijd met de wapenstilstandsvoorwaarden - onverminderd voort. De controle hierop van de neutrale inspectieteams is vrijwel illusoir.

1.3. Overzicht van de ontwikkeling van de toestand in het Midden Oosten.

- a. Irak en Jordanië zijn er in geslaagd zich zodanig uit de Arabische Liga los te werken, dat zij - eventueel ook nog met Syrië - een federatie kunnen vormen voor politieke-, economische- en militaire samenwerking.

Dit zou de impasse met betrekking tot de defensie van het Midden Oosten kunnen doorbreken en alsnog de weg banen tot een Middle East Defense Organisation, temeer daar vooral Irak veel belangstelling bleek te hebben voor het Turks/Pakistaanse accoord.

Hier staat tegenover, dat andere Arabische landen en Israël de Iraaks/Jordaanse samenwerking met lede ogen zien, zodat de mogelijkheid van nieuwe spanningen en conflicten aanwezig is.

- b. Achter het accoord tussen Turkije en Pakistan ziet men vooral de Amerikaanse drang tot het versterken van de locale verdediging langs de peripherie van het Sovjet Blok. Onmiddellijk na het sluiten van het accoord verzocht en verkreeg Pakistan militaire hulp van de V.S., alle protesten van India en Rusland ten spijt.

- c. In het kader van het voorgaande krijgt de hardnekkigheid van de Britten ten aanzien van hun positie in de Suez-kanaal-zône (in casu de basis te Ismaila) bijzonder relief.

1.4. Overzicht van de ontwikkeling van de toestand in het Nato-Blok.

GEHEIM.

De verslagperiode werd ten aanzien van de NATO-landen gekenmerkt door het dispuut over de "New Look" van het Amerikaanse defensiebeleid (in mindere mate ook over de Britse "New Look"), alsmede over de door FOSTER DULLES aangekondigde "agonizing reappraisal", ingeval de Duitse herbe wapening zou worden uitgesteld.

Een zekere bezorgdheid over de juistheid van de nieuwe Amerikaanse defensiegrondslagen en over het daaruit voortvloeiende gebruik van atomische wapenen ("retaliation"), was zowel in de V.S. als in Europa merkbaar.

In Europa bestond voorts de vrees, dat de V.S. zouden besluiten hun troepen op korte termijn van het Europese continent terug te trekken. Eén en ander bleek niet geheel ongegrond te zijn.

1.5. Militair-Economische ontwikkeling.

a. Reeds in het vorige FIR werd er op gewezen, dat de Nieuwe Economische Politiek van de Sovjet Unie (en Satellieten) geen oorlog op korte termijn veronderstelt. In de verslagperiode werd deze NEP voortgezet, waarbij vooral grote aandacht werd gewijd aan de uitvoering van een 2-jarenplan voor landbouw en veeteelt. Aangezien echter vooralsnog niets bleek van een vermindering van de productie van de zware- en wapenindustrie en evenmin, dat arbeid en kapitaal werden vrijgemaakt voor een harmonische opbouw van de lichte industrie, bestaat de indruk, dat de NEP voorshands steunt op noodvoorzieningen.

b. Met betrekking tot Oost-Duitsland zijn er redenen om aan te nemen, dat de economische belangstelling van de Sovjet Unie voor dit gebied afnemend is.

c. In de Satellietlanden wordt de N.E.P. geconsolideerd, waarbij de tendens waarneembaar is de respectievelijke 5-jarenplannen in te passen in het Sovjet-Russische.

Voorts schijnt zich thans een samenwerking op technisch en wetenschappelijk gebied te concretiseren o.a. in de vorm van een aantal bilaterale overeenkomsten tussen de respectievelijke satellietlanden. Eén en ander kan de inleiding zijn tot standaardisatie e.g. integratie.

GEHEIM

GEHEIM.

- d. De handel Oost-West stond zowel in het Sovjet Blok als in het Westen in het middelpunt van de belangstelling.
- In het Westen bleek het verzet tegen de embargobepalingen zodanig te zijn gegroeid, dat besloten werd deze bepalingen te herzien.
- Her moge worden herinnerd aan de waarschuwing, die in PIR 3/53 werd gesteld, met name, dat de Sovjet Unie, door een goed gecoördineerde economische tactiek, speculerend op het winstmotief, kans zou zien de Westerse landen tegen elkaar uit te spelen.

1.6. Logistiek en Verkeer.

- a. In de V.S. werd een groot aantal orders bij de industrie, vooral ten behoeve van het leger, geannuleerd. Verschillende overwegingen kunnen hiervan de oorzaak zijn; de gevolgen voor de NATO zijn voorshands niet te voorzien.
- b. De verhoogde belangstelling van de Sovjet Unie voor Oost-Azië bleek mede uit berichten over een aanzienlijke verdichting en verbetering van de spoorwegverbindingen met China.
- Ook in China zelf wordt het spoorwegnet grootscheeps uitgebreid.
- De betekenis hiervan voor de mogelijkheden ten opzichte van vervoer van grondstoffen, werkkrachten en troepen in beide richtingen kan zeer groot worden.

1.7. Contra - Inlichtingen.

- a. De C.P.N. heeft zich in de verslagperiode vooral gewijd aan de voorbereidingen voor de Provinciale verkiezingen, waarbij zij kennelijk nieuwe achteruitgang vreest en tracht te voorkomen. Er wordt vooral getamboureed op "eenheid van actie".
- De agitatie tegen de E.D.G. bleef ook na de ratificatie voortduren.
- b. De communistische jeugdbeweging onderbrak in verslagperiode haar rechtstreeks tegen de militaire organisatie gerichte activiteit, doch verwacht wordt, dat deze in de toekomst wordt hervat, vooral na de conferentie van de Communistische Europese Jeugdorganisaties tegen de E.D.G. in BERLIJN op 24 en 25 April a.s.

Opvallend was voorts het streven van de

- communistische -

GEHEIM

- 6 -

GEHEIM.

communistiche jeugdorganisaties hier te lande naar internationale contacten op het terrein van "cultuur en sport".

De communistische Eenheids Vak Centrale (E.V.C.) lanceerde in navolging van het Italiaanse Communistische Vakverbond een "welvaartsplan", dat eveneens duidelijk streeft naar "eenheid van actie". Veel inhoud en kans van slagen heeft het niet.

2. Appreciatie.

- 2.1. In de buitenlandse politiek van de Sovjet Unie kwam geen wezenlijke verandering. De politiek van "ontspanning", de maatregelen op binnenlands economisch gebied en de pogingen tot verruiming van de Oost-West-handel enerzijds, alsmede anderzijds de verhoogde belangstelling voor het Verre Oosten (China in het bijzonder) doen verwachten, dat de Sovjet Unie nastreeft :
1. In het Westen de status quo te handhaven, gepaard gaande met het zaaien van tweedracht onder de Westerse bondgenoten.
 2. In het binnenland de N.E.P. door te voeren, o.a. met behulp van de uit het Westen ingevoerde goederen.
 3. Machtsuitbreiding in Z.O. Azië in samenwerking met Communistisch China.
- Ondanks het feit, dat de Sovjet Unie de paraatheid van haar troepen in Oost-Europa en die der Satellieten met kracht opvoert en de oefeningen intensificeert, wordt - mede gezien de achterstand op het gebied van atomische wapens - agressie op korte termijn niet aannemelijk geacht.
- 2.2. In Indo-China heeft zich een ernstige toestand ontwikkeld, waarbij het opdringen van het communisme is gestoten op het Amerikaanse streven naar afdammen hiervan en het opbouwen van locale strijdkrachten langs de Sovjetperiferie.
- 2.3. In het Midden-Oosten zijn door het Turks-Pakistaanse verdrag en het samengaan tussen Irak en Jordanië nieuwe mogelijkheden ontstaan voor de verdediging van dit gebied gesteund door en in samenwerking met het Westen.
- 2.4. Het is mogelijk, dat de nieuwe strategische conceptie van de V.S. (en van het V.K.) uitgaat van een op lange termijn te bereiken functionele taakverdeling tussen de geallieerden, waarbij de V.S. zich distancieren van de regionale verdediging om zich toe te leggen op het vormen van

- een -

GEHEIM

GEHEIM

- 7 -

GEHEIM.

een slagkrachtige strategische luchtmacht en een mobiele strategische reserve.

- 2.5. Op het gebied van de inwendige veiligheid dient rekening te worden gehouden met voortzetting van de agitatie tegen de E.D.G.

- - - - -

GEHEIM

II. VERANDERINGEN IN DE TOESTAND VAN HET SOVJET BLOK.

GEHEIM.

1. Sovjet Unie, Buitenlandse politiek.

- 1.1. In de buitenlandse politiek van de Sovjet Unie is gedurende verslagperiode geen aanwijsbare verandering gekomen. Bedoeld tijdvak stond in het teken van de 4-Mogendheden Conferentie in BERLIJN. Hoewel op deze conferentie, zoals werd verwacht (zie P.I.R. 4/53, II ad 1.1.3 en 1.1.4), geen concrete resultaten werden bereikt, werd toch een beter inzicht in de directe doelstellingen van de Sovjet Unie verkregen.
- 1.2. De eensgezindheid der Westelijke mogendheden tijdens de Conferentie moet als een échec voor de Sovjet Unie worden gezien, aangezien juist het zaaien van tweedracht één der voornaamste oogmerken was.
Aangenomen mag worden, dat deze pogingen op de komende Conferentie te GENEVE met alle middelen zullen worden voortgezet.
- 1.3. De gematigde toon van de Sovjet afgevaardigden en de reacties in de Sovjet pers rechtvaardigen het vermoeden, dat de Sovjet Unie de "politiek van ontspanning", althans voorlopig, wil voortzetten.
- 1.4. De kans lijkt gering, dat Frankrijk voor de komende conferentie te GENEVE tot ratificatie van het E.D.G.-verdrag zal overgaan. Aangenomen mag worden, dat de Sovjet Unie met alle middelen haar pogingen zal voortzetten om de totstandkoming van bedoeld verdrag te verhinderen. Toch heeft de conferentie te BERLIJN de indruk gewekt, dat ratificatie de Sovjet Unie niet overmatig zou veront-
rusten en dat zij liever de West-Duitse herbewapening in E.D.G.-verband zou zien dan b.v. rechtstreeks onder NATO.
- 1.5. Opheffing van het bezettingsstatuut, waardoor Oost-Duitsland "verheven" wordt tot Satellietland duidt hier ook op. Het ligt immers in de lijn, dat de Volkspolizei omgezet zal worden in een Satellietleger (wellicht gepaard gaande met invoering van de dienstplicht), in welk geval West-Duitsland als het ware in de armen van NATO of E.D.G. wordt gedreven.

Uit het binnenkomen van grote aantallen gezinsleden van Sovjet militairen in Oost-Duitsland

- (en -

GEHEIM

GEHEIM.

(en ook Oostenrijk) zou kunnen worden geconcludeerd, dat de Sovjet Unie in ieder geval geenszins van plan is de militaire bezetting op korte termijn op te heffen.

- 1.6. Aangezien de Sovjet Unie geen constructieve pogingen ondernam om aan een, voor het Westen aanvaardbaar, ontwerp-vredesverdrag voor Duitsland en Oostenrijk mede te werken, moeten andere motieven voor deelneming aan de 4-Mogendhedenconferentie doorslaggevend zijn geweest. Het is mogelijk, dat deze Conferentie werd aangegrepen om :
- a. zo mogelijk een wig te drijven in de Westelijke eenheid; (zie 1.2.)
 - b. de Westelijke mogendheden een 5-Mogendhedenconferentie af te dwingen, waardoor Communistisch China de facto zou worden erkend.

Dank zij de impasse in de wapenstilstandsbesprekingen in Korea en het voortduren van de strijd in Indo-China, (welke door het te juister tijd inzetten van een verbitterd offensief door de Viet Minh, in het brandpunt der belangstelling is komen te staan) zal nu een conferentie te GENEVE worden gehouden, waarvoor ook China is uitgenodigd en waar deze problemen aan de orde zullen komen. Hoewel het de Sovjet Unie niet mocht gelukken van de Westelijke mogendheden gedaan te krijgen China in een gelijkwaardige positie, d.w.z. als één van de erkende grote 5, aan de Conferentietafel te doen plaats nemen, mag hier toch van een zeker succes worden gesproken.

- 1.7. In dit verband mag er op worden gewezen, dat zowel MALENKOV als MOLOTOV ideologisch achter de Russische filosoof LEONDJEV staan; deze leerde, dat de Russische internationale politiek zich moest ontwikkelen langs de weg van de stichting van een Europees Slavisch Blok, via machtsuitbreiding in het Verre Oosten, machtsuitbreiding in het Midden Oosten en vervolgens West Europa, naar de wereldheerschappij. Een dergelijke gedachtengang zou de huidige politiek van de Sovjet Unie ten opzichte van China kunnen verklaren.

- 1.8. Sinds de dood van STALIN in Maart 1953, heeft de regering van de Sovjet Unie 32 nieuwe diplomatieke vertegenwoordigers in het buitenland benoemd. Onder hen bevindt zich een aantal, die niet over diplomatieke ervaring beschikken, doch hun carrière hebben gemaakt in de Communistische Partij.

GEHEIM

- 10 -

2. Sovjet Unie - Binnenlandse politiek.

GEHEIM.

- 2.1. Met betrekking tot de binnenlandse politiek trekken de aandacht : de resultaten van de Berlijnse conferentie; het nieuwe landbouwprogramma; de verkiezingen voor de Opperste Sovjet en de mutaties in de leiding van staat en partij.
- 2.2. De Berlijnse conferentie werd het Russische volk voorgesteld als een groot succes voor de Sovjet Unie. De nadruk werd gelegd op de vrede-lievende en constructieve bedoelingen van de Sovjet Unie en de onwil van de V.S. om tot oprechte samenwerking te geraken.
- 2.3. Voor het landbouwprogramma, zie onder economie.
- 2.4. Bij de verkiezingen voor de twee kamers van de Opperste Sovjet, de Raad van Nationaliteiten en de Raad der Unie zijn o.m. meer dan 60 militairen gekozen, waarvan waarschijnlijk 16 (in elk der kamers 8) direct door de troepen. De gekozenen behoren tot de élite van het leger, o.a. 18 maarschalken, 6 admiraals en 8 legergeneraals. Zij zijn allen in actieve dienst en vervullen belangrijke functies.
- 2.5. Tijdens verslagperiode vonden in staats- en partijbestuur enkele mutaties plaats, waarvan de belangrijkste waren :
- Het Ministerie voor de Metaalindustrie werd gesplitst in een Ministerie voor ferro-metalen en een Ministerie voor non-ferro-metalen. De voormalige Minister voor de metaalindustrie I.F. TEVOSYAN zal zich verder alleen wijden aan zijn taak van Vice-Premier, waarschijnlijk thans een overkoepelende functie. Deze reorganisatie werd aangedeend als een bestuurs-technische maatregel, passend in het kader van de planeconomie.
 - De Minister van Onderwijs P.K. PONOMARENKO is benoemd tot Le Secretaris van het Centraal Comité van de Communistische Partij van Kazakstan. Als tweede secretaris werd benoemd Luitenant-Generaal L.I. BREZHNEV, eerder hoofd van de Politieke Directie van de afdeling Marine van het Ministerie van Defensie. De reden van deze mutatie ligt waarschijnlijk in de economische sfeer. Kazakstan zal in het nieuwe landbouwprogramma een zeer belangrijke plaats innemen. Bovendien was PONOMARENKO

- gedurende -

GEHEIM

GEHEIM.

gedurende 1950/1951 al Unie-Minister voor Landbouwvoorraden, terwijl hij verder een goede partijcarrière achter zich heeft.

Waarschijnlijk hecht het Kremlin zoveel waarde aan het openleggen van Kazakstan, dat het hiermee één van zijn topfiguren belast.

- c. De Minister van Volksgezondheid A.F. TRETIAKOV werd zonder opgaaf van reden van zijn functie ontheven. Zijn opvolgster, MARIA KOVRIGINA, is de enige vrouw in het Russische Kabinet. TRETIAKOV was Minister o.a. tijdens het "dokterscomplot" en het overlijden van STALIN.
- d. IGNATIEV, tot STALINS overlijden Minister van Staatsveiligheid en zondebok bij BERIA's dementi van het artsencomplot, is zijn val weer te boven. Hij is thans benoemd tot le Secretaris van de Communistische Partij in de autonome republiek BASHKIR in de URAL.

3. Satellietlanden.

- 3.1. Van enige zelfstandige buitenlandse politiek was ook gedurende deze verslagperiode geen sprake, tenzij men hiertoe wil rekenen de enkele handelsverdragen, die enige Satellietlanden met Westerse Staten hebben afgesloten (zie hiervoor hoofdstuk IV).
- 3.2. De Nieuwe Politieke Koers schijnt thans in de meeste Satellietlanden te zijn geconcretiseerd. Allerwegen is het principe van het collectief leiderschap thans aanvaard, gepaard gaande met een splitsing van de topfuncties. Dit geldt zeker voor Oost-Duitsland, Polen, Hongarije en Bulgarije. In Tsjecho-Slowakije is het principe van dubbelfuncties vrijwel altijd onbekend geweest, terwijl Roemenië eerst over enkele maanden zijn partijcongres houdt, waarop zeer waarschijnlijk besluiten in deze geest zullen worden genomen.
- 3.3. Oost-Duitsland heeft door opheffing van het bezettingsstatuut de status van "Souverein" (Satelliet) land bereikt. Vroeger of later zal dit waarschijnlijk leiden tot de vorming van een Oost-Duits leger, waarvoor reeds een belangrijke kern aanwezig is in de Kasernierte Volks Polizei. Opheffing van het bezettingsstatuut sluit aan op de in het vorige P.I.R. gesignaleerde ontwikkeling en past ook in de economische ontwikkeling van het Sovjet Bloc (zie hiervoor hoofdstuk IV).

GEHEIM.

3.4. Polen.

Op 10 Maart werd het tweede Congres van de Poolse Communistische Partij gehouden, waar KRUSHCHEV een belangrijke inleiding hield. Verder mogen worden genoemd een exposé van de economische resultaten over 1953 (zie hiervoor hoofdstuk IV), alsmede het besluit om de hoogste functies te splitsen. BIERUT verliest de functie van Premier, doch blijft Secretaris-Generaal van de Partij. CYRAANKIEWICZ, een voormalig Social-Democraat, was reeds van 1947-1952 Minister-President. In 1952 werd hij als zodanig opgevolgd door BIERUT en zelf benoemd tot Vice-Minister-President).

3.5. 20 December van het vorige jaar werden verkiezingen gehouden voor de Nationale vergadering. Begin Januari werden bij het bijeenroepen van deze Nationale vergadering enkele wijzigingen in het kabinet aangebracht.

3.6. Bulgarije.

25 Februari ~~d.a.v.~~ werd het 6e Congres van de Communistische Partij Bulgarije gehouden. Bij de verkiezing van de diverse commissies van het Centraal Comité bleek, dat CHERVENKOV alleen nog maar Minister-President was en de functie van le Secretaris had neergelegd; TODOR ZHIVKOV is de nieuwe le Secretaris van de Partij. CHERVENKOV was in deze beide functies benoemd als opvolger van GEORGHIU DIMITROV, de "STALIN" van Bulgarije. ZHIVKOV was, na CHERVENKOV, één van de belangrijkste partijleiders.

Enkele leden, die in 1950 uit het Centraal Comité waren gestoten, werden herkozen.

4. Militaire gegevens.

4.1. Opleiding.

Sovjettroepen in Oost-Duitsland.

Het oefenprogramma volgde in grote lijnen dat van vorige jaren. Wel werd bovendien veelvuldig geoefend op de kleine bij de garnizoenen gelegen oefenterreinen. Het opleidingstempo is dan ook enigszins versneld, zodat de zelfde graad van

- geoefendheid -

GEHEIM.

geoeffendheid van vorige jaren $\frac{1}{2}$ à 1 maand eerder werd bereikt. Kleinere eenheden, voornamelijk artillerie en tanks bezoeken voor korte perioden (gemiddeld 1 week) de grote oefenterreinen (AL-TENGRABOW, JUTERBOG, TEMPLIN, LETZLINGERHEIDE) voor het houden van schietoefeningen. Oefeningen boven Bataljonsniveau vonden nog niet plaats. Kleinere groepen zijn reeds naar de oefenterreinen vertrokken voor het inrichten der verblijven en het treffen van verdere voorbereidingen.

4.2. Nieuwe identificaties.

Niets te rapporteren.

4.3. Wijziging bevelvoering.Sovjet Unie.

De Maarschalk der Sovjet Unie, I. KONIEV, zou zijn afgetreden als Commandant van de landmacht en zijn benoemd tot Commandant van het militaire district KARPATEN. Dit wordt bevestigd door het feit, dat hij als afgevaardigde van de Opperste Sovjet candidaat stond in het district LWOW (Lemberg, in dit militaire district gelegen). Als commandant van de landmacht zou hij zijn opgevolgd door de Maarschalk der Sovjet Unie ZHUKOV.

Sovjettroepen in Oostenrijk.

Volgens een officiële bekendmaking van TASS van 22 Februari is de Generaal van het Leger S.E. BIRYUSOV benoemd tot commandant van de C.G.O.F. BIRYUSOV bekleedt deze functie echter reeds sinds Juli 1953, toen hij haar van zijn voorganger Luitenant-Generaal SVIRIDOV overnam.

Polen.

Zonder opgaaf van reden is de Chef van de Generale Staf, de Leger-Generaal KORCZYC op 24 Februari van zijn functie ontheven. Tot zijn opvolger is benoemd de commandant der genietroepen, **Luitenant-Generaal BORDZILOVSKY**. Beide opper-officieren hebben de Russische Nationaliteit.

KORCZYC werd op het Partij-Congres ook niet meer herkozen tot Lid van het Centraal Comité. Waarschijnlijk is hij naar Rusland teruggeroepen om verantwoording af te leggen. (O.a. werd het oefenprogramma van de strijdkrachten niet volledig uitgevoerd, zodat de graad van geoeffendheid der

- troepen -

GEHEIM

- 14 -

GEHEIM.

troepen niet aan de gestelde verwachtingen voldeed.)

Bulgarije.

Op 8 Maart meldden de Bulgaarse dagbladen, dat de Chef van de Generale Staf, de Luitenant-Generaal ASEN GREKOV, was overleden. Hij was 61 jaar oud en sinds October 1949 in deze functie werkzaam. Daarvóór heeft hij 18 jaar in Rusland doorgebracht.

4.4. Wijziging dislocatie en sterkte.

Sovjettroepen in Oost-Duitsland.

Begin 1954 was de wisseling van nieuwe en oude lichteningen afgesloten. Het netto resultaat is, dat er + 15.000 man troepen meer aangekomen dan vertrokken zijn. Dit verschil moet worden gezocht in de specialisten, die een half jaar langer blijven. Niettemin, de sterkte der Sovjettroepen in Oost-Duitsland is verhoogd.

4.5. Wijziging organisatie, bewapening en uitrusting.

Sovjettroepen in Oost-Duitsland.

Gedurende verslagperiode is de uitrusting aan ATk-geschut van 85 en 100 mm toegenomen.

Satellietlanden.

Lag tot voor kort het zwaartepunt van het Russische streven naar "Sovjetisering" der Satellietleger op Bulgarije, thans is daar verandering in gekomen, in dier voege, dat het accent wordt gelegd op Tsjecho-Slowakije en Oost-Duitsland. In het laatste land worden de organisatie, bewapening en uitrusting der K.V.P. dermate grondig aangepakt, dat de ontwikkeling wijst op een te verwachten nieuwe status van Satellietleger.

5. Mogelijke indicaties met betrekking tot oorlogsgevaar.

Nietste rapporteren.

GEHEIM

III. VERANDERINGEN IN DE TOESTAND VAN DE OVERIGE LANDEN.

A. Verre Oosten.

1. Indo - China.

1.1. Militaire toestand.

CONFIDENTIEEL.

Het eind December 1953 ingezette Viet Minh offensief in LAOS, ontwikkelde zich tot het krachtigste sedert het uitbreken der vijandelijkheden. Opvallend was de goede coördinatie tussen de uit Noord en Oost uitgevoerde stoot tegen LAOS, alsmede de wederom gebleken capaciteit om met grote, sterk bewapende onderdelen in woest bergterrein te opereren.

Militair gesproken, had deze veldtocht voor de Viet Minh - behoudens versnippering der Franse strijdkrachten - niet veel betekenis.

De politieke resultaten waren daarentegen veel belangrijker, n.l. :

- a. Beïnvloeding van het Franse publiek en speciaal van diegenen, die ten koste van alles onderhandelingen willen aanknopen met Ho Tsji Minh.
- b. Machtsvertoon om de bevolking te imponeren en zodoende deze de lust tot samenwerking met de Fransen te ontnemen.
- c. Aan te tonen, dat de Viet Minh nog steeds het initiatief bezit om zodoende het prestige te herwinnen, dat door het offensieve Franse optreden sinds het volgen van het plan Navarre schade had geleden.

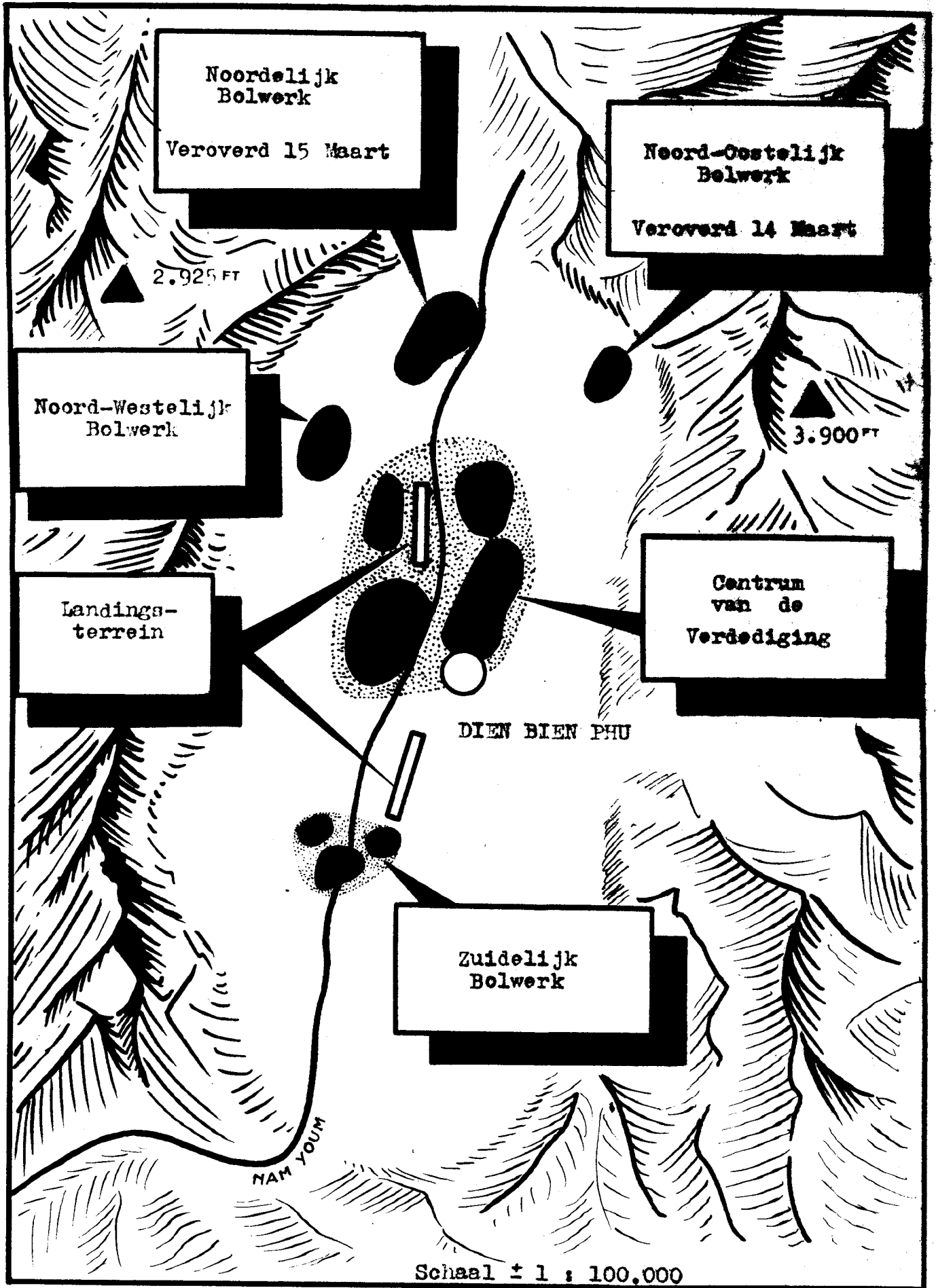
Uit militair oogpunt bezien, zijn de Fransen in staat geweest een bewijs te geven van hun toegenomen sterkte. Ondanks het verrassend grote Viet Minh offensief konden zij op 20 Januari een aanval inzetten op de Oostkust van ANNAM met ongeveer 4500 man, waarvan 2000 overzee werden aangevoerd en het overige gedeelte over land. Medio Maart werden de acties in het kustgebied van Zuidelijk Annam voortgezet en aan het einde van deze verslagperiode hadden de Fransen hun doel, n.l. het tot stand brengen van de verbinding met de troepen in TOURANE en HUE, voor een groot deel gerealiseerd.

Nadat tussen 20 en 25 Februari de Viet Minh de operatie tegen LUANG PRABANG om onbekende redenen staakte, begonnen de Fransen voorts onmiddellijk een offensief, ten einde Noordelijk LAOS te zuiveren.

De VIET MINH concentreerde daarop haar aanval op DIEN BIEN PHU (zie schets). Bij deze plaats,

- gelezen -

FRANSE STELLINGEN IN DIEN BIEN PHU

Schaal ± 1 : 100,000

GEHEIM

- 16 -

CONFIDENTIEEL.

gelegen op de grens van Noord LAOS en TONKIN, begint de door de Viet Minh nieuw aangelegde bevoorradingsweg naar China.

DIEN BIEN PHU werd op 26 November 1953 vermeesterd door ruim 1000 Franse parachutisten en sindsdien versterkt met 12 bataljons infanterie en met artillerie-eenheden.

Nadat aanvankelijk de communisten er zich toe beperkten deze plaats ingesloten te houden, begonnen op 13 Maart de grote aanvallen. Hun sterkte werd geschat op 3 à 4 divisies, benevens artillerie en luchtdoelgeschut, totaal ongeveer 40.000 man.

Een zware wissel werd getrokken op de Franse luchtmacht, die - hoewel veelal gehandicapt door het weer - 24 uursdiensten verrichtte, ten einde enerzijds de geïsoleerde gebieden te ravitailleren en anderzijds voor de aanvoer van versterkingen te zorgen. De V.S. leenden ongeveer 250 luchtmachttechnici uit aan de Fransen en leverden B-26 bommenwerpers en C-119 transportvliegtuigen, terwijl uit Formosa complete vliegtuigbemanningen ter beschikking werden gesteld door de C(ivil) A(ir) T(ransport) maatschappij van ex-generaal CHENNAULT.

Ook in de Tonkindelta vond sedert begin Maart een opleving van de strijd plaats, met als hoogtepunten enkele "raids" op Franse vliegvelden en een aanval op het plaatsje SENS0, slechts 8 mijl ten N.W. van HANOI.

Het staat wel vast, dat ook tussen de verichtingen op dit strijdtoneel en dat te DIEN BIEN PHU verband bestaat en dat de communisten één en ander centraal hebben gecoördineerd.

1.2. Politieke toestand.

- a. Behalve de ook hier geldende politieke doelstellingen, zoals hiervoor genoemd bij het offensief tegen LUANG PRABANG, is de belangrijkste reden van deze grote en ongekend hardnekkige aanvallen tegen DIEN BIEN PHU en - zij het op kleinere schaal - in de Tonkindelta waarschijnlijk hierin gelegen, dat de VIET MINH tracht een zo sterk mogelijke militaire positie in te nemen in verband met de komende besprekingen in GENEVE. Bovendien achten sommige waarnemers het mogelijk, dat HO TSJI MINH bevreesd is te worden opgeofferd aan de belangen van MOSKOU en PEKING, die in ruil voor in GENEVE te verkrijgen concessies, zoals b.v. de erkenning en opname van Communistisch China in de Verenigde Naties, bereid - zouden -

GEHEIM

CONFIDENTIEEL.

zouden zijn hem in de steek te laten. Hij zou thans alles in het werk willen stellen om Rusland en China te overtuigen van zijn militaire macht. Anderen spreken deze mogelijkheid tegen, gezien nergens gebleken is, dat er een ernstig meningsverschil heerst tussen China en de Viet Minh. Integendeel, de gehele logistieke verzorging der communistische strijdkrachten bij DIEN BIEN PHU zou plaats vinden rechtstreeks uit China.

- b. De reeds vermelde Amerikaanse hulpverlening lokte voor de eerste maal gedurende de strijd in Indo-China officiëel protest uit van Viet Minh zijde. Het is mogelijk, dat de communisten hiermede het Westen voor willen zijn, indien op de a.s. conferentie te GENEVE stopzetting van de Chinese hulp aan HO TSJI MINH zou worden geëist.
- c. De inmiddels op 8 Maart in *Parys* begonnen onderhandelingen tussen de Franse regering en een Vietnamese delegatie hebben nog niet geleid tot de door de laatsten geëiste "volledige onafhankelijkheid en duurzame en vruchtbare associatie tussen de beide staten", hoewel deze onafhankelijkheid volgens vele waarnemers de enige mogelijkheid zou scheppen de strijd tegen de Viet Minh tot een goed einde te brengen.

1.3. Opleiding van het Viet-Nam leger.

- a. De nieuw opgerichte Vietnamese bataljons hebben nog niet in alle opzichten aan de verwachtingen voldaan, hetgeen o.a. is gebleken uit enkele gevallen van desertie in het gezicht van de vijand. Waarschijnlijk is een belangrijke reden hiervoor gelegen in het feit, dat een groot deel der Vietnamezen nog niet is overtuigd van een in de toekomst te verlenen daadwerkelijke onafhankelijkheid.
- b. In sommige Amerikaanse kringen wordt aangedrongen op een grotere zeggenschap in de opleiding der Vietnamese troepen, in de eerste plaats gezien de enorme financiële bijdragen in de strijd in Indo-China en in de tweede plaats, **gezien** de goede resultaten, die door hen zijn bereikt bij de opleiding van het Zuid Koreaanse leger.

CONFIDENTIEEL.

Op 13 Maart werd in overleg tussen Washington en Parijs de generaal O'DANIEL benoemd tot Hoofd van de MAAG in Indo-China. Hoewel hem geen uitgebreide bevoegdheden zijn toegekend, duidt de benoeming van deze generaal, die zowel in Griekenland als in Korea op dit gebied zijn bekwaamheid reeds heeft bewezen, toch wel op de mogelijkheid van een actievere deelname van de Amerikanen op dit gebied.

Deze ontwikkeling wordt door velen gevreesd, aangezien dit volgens hen een vermeerdering van de Chinese deelname aan de strijd in Indo-China ten gevolge zou hebben.

2. Indonesië.

2.1. In de in vorige verslagperiode gemelde samenwerking tussen de regeringscoalitie en de P(artai) K(ommunis) I(ndonesia) kwam geen verandering. Zowel van regeringszijde als van de zijde der P.N.I. bleef men zich moeite gevende te verklaren. De Vice-President was van mening, dat hiertegen geen bezwaar kon bestaan, zolang de P.K.I. blij gaf het regeringsbeleid te willen steunen. De voorzitter der P.N.I. betoogde dat zowel de P.N.I. als de P.K.I. streefden naar een "sociaal-nationale democratie".

Inmiddels is er aanleiding om aan te nemen, dat de P.K.I. bezig is te trachten zich een sterke positie te veroveren in de regionale en plaatselijke kiescommissies, welke thans worden gevormd met het oog op de naderende algemene verkiezingen (Februari 1955). Indien zij hierin slaagt, zou dit verstrekkende gevolgen met zich mede kunnen brengen.

2.2. Bij de arrestatie van een dertigtal Nederlanders, die er van worden verdacht betrekkingen met illegale strijdgroepen in casu de Dar'ul Islam, te hebben onderhouden, is wederom gebleken, hoe gretig de regerings- (ultra-nationalistische) en extreem-linkse groeperingen elke gelegenheid aangrijpen om hun agitatie tegen de Nederlandse invloed van economische en andere aard kracht bij te zetten.

In de persorganen van deze groeperingen werd een hetze ontketend tegen de Nederlanders en de Nederlandse belangen in het algemeen. Vermaningen tot matiging, tot de betrokken redacties gericht, o.a. door de Procureur-Generaal, sorteerden geen merkbaar effect.

2.3.
CONFIDENTIEEL.

Tevens werd aanleiding gevonden Nieuw-Guinea wederom naar voren te schuiven; dit komt uiteraard goed te pas bij de verschillende partijen, in verband met de aan de gang zijnde verkiezingsvoorbereiding, waarbij men kennelijk niet voor elkaar onder wil doen in "nationalistische" gezindheid.

De verklaring van de Minister van Sociale Zaken SUROSO (tevens voorzitter van de nationalistische Parindra), dat zijn partij het niet meer nodig achtte naar afdoening van dit probleem te streven door onderhandeling, doch dat krachten dienen te worden verzameld, ten einde dit gebied te veroveren, trok de aandacht. Zelfs van de zijde der Masjumi werd bij de Regering aangedrongen om het onlangs ingestelde Bureau West-Irian tot "een werkelijke strijdorganisatie te maken, waar de tactiek voor de wederopname van West-Irian met durf en nauwkeurigheid dient te worden ontworpen".

Voor dit bureau werd door het Indonesische Kabinet een bestuursraad aangewezen, die uit zijn leden een werkomité zal kiezen. Bovendien werd een adviesraad toegevoegd met 7 leden, waarvan er 4 deel hebben gehad aan in het verleden over Nieuw Guinea met Nederland gehouden besprekingen.

De leiding van het geheel berust bij een commissie, bestaande uit de Minister-President en de Ministers van Buitenlandse Zaken, Binnenlandse Zaken, Justitie, Onderwijs en Voorlichting.

Leiding en raden zijn door President SUKARNO op 4 Maart j.l. geïnstalleerd.

3. Noord-Korea.

3.1. Met materiële en technische hulp van Sovjet Rusland is Communistisch China bezig Noord-Korea in een Satellietstaat te veranderen.

De plannen beogen vooral de exploitatie van natuurlijke bodemschatten en het industriële vermogen. Een nevendoeel is, het verschaffen van een uitlaat voor China's overbevolking naar een land, waar van de oorspronkelijke 7.000.000 inwoners thans naar ruwe schatting nog slechts 3.000.000 zijn overgebleven.

Mede gelet op de invoer van het communistische systeem van gecontroleerde en versnelde industrialisatie, de door de regering gecontroleerde landbouwproductie en de introductie van door Communistisch China (en de U.S.S.R.) beheerde gemeenschappelijke bedrijven, alsmede de deportatie van vakarbeiders ten behoeve van de Mandsjoerijse industrie, is het wel duidelijk, dat het land plaats biedt aan vele mensen.

CONFIDENTIEEL.

In Februari 1954 waren reeds 6.000 Chinese boerenfamilies met hun hebben en houden geïmmigreerd.

Dit proces is in snel tempo aan de gang en volgens PEKING is het voor Noord-Korea opgestelde drie-jarenplan op het schema vooruit. Volgens de Chinese radio-omroep zal de Noord-Koreaanse Volks Republiek binnen afzienbare tijd economisch op een dermate hoog plan staan, dat Zuid Korea zonder enige militaire dwang bereid zal zijn tot unificatie, ten einde hiervan de vruchten te kunnen plukken.

3.2. Hoewel het zodoende waarschijnlijk in de eerste tijd niet de bedoeling van Rood-China schijnt te zijn de strijd te hervatten, gaat - in strijd met de wapenstilstandsbepalingen - de militaire opbouw van de communistische legers voort. Uiteraard komt via de vijf, ingevolge de bestandsbepalingen hiervoor aangewezen plaatsen, waar controle wordt uitgeoefend door de neutrale inspectieteams, geen oorlogsmateriaal het land binnen. Nieuwe, in Rusland gemaakte vliegtuigen worden echter binnengesmokkeld, de vliegvelden in Noord-Korea zijn voor een groot gedeelte weer operationeel en de wapen- en munitievoorraden worden in het geheim aangevuld.

Bovendien bestaat de moeilijkheid om bestands-schendingen te constateren, gezien de "Neutral Nations Supervisory Commission" bestaat uit twee communistische en twee neutrale leden, zodat bij elk onderzoek, zelfs in het voor de U.N. gunstigste geval, de stemmen staken.

B. Het Midden-Oosten.

1. Algemeen :

De constellatie in dit gebied was in verslagperiode dermate verward, dat een volledige beschrijving een boekdeel zou kunnen vullen. Dit hoofdstuk zal derhalve worden beperkt tot ~~twee~~^{drie} onderwerpen, die van grote betekenis kunnen zijn voor de toekomstige internationale toestand.

2. De Arabische landen - de Federale Unie :

2.1. De aandacht van de wereld werd opgeëist door elkander snel opvolgende gebeurtenissen zoals : de heropleving van vijandelijkheden tussen Israël en de omliggende Arabische Staten, de staatsgreep in Syrië, het conflict NAGUIB - MASSER in Egypte, het Brits-Egyptische geschil en dergelijke "locale" maar daarom niet minder gevaarlijke verwickelingen. Terwijl men daardoor geneigd zou zijn de toestand

- in -

CONFIDENTIEEL.

in dit gebied als "hopeloos" te bestempelen, is er daarentegen in verslagperiode iets gebeurd, dat van vergaande invloed kan zijn op de blokvorming tegen de Sovjet Unie.

- 2.2. Tijdens de gewone zitting van de Politieke Raad der Arabische Liga te Cairo van 10 tot 15 Januari j.l., diende n.l. de premier van Irak, FAD'EL DJAMALI, een motie in, waarin hij de Raad verzocht, zich bij stemming uit te spreken over de vorming van een Federale Unie van de Staten der Arabische Liga. Dit plan omvat in het kort, dat de bij de Liga aangesloten landen er van afzien allen gelijktijdig tot een Unie toe te treden, zoals het statuut van de Liga beoogt, omdat zulks tot de huidige impasse leidde. In plaats daarvan wordt besloten een consitutie van de Federale Unie te formuleren, welke voorziet in eenheid met betrekking tot de buitenlandse politiek, defensie, economie enz. De landen, bereid tot deze samenwerking en tot dienovereenkomstige wijziging van hun grondwet, wordt toegestaan zich, in afwachting van het volledig tot stand komen van de Unie, reeds thans aanéén te sluiten en samen te werken. Voortbouwende op de door deze partiële blokken bereikte resultaten zal ten slotte de Federale Unie van alle Arabische Staten moeten ontstaan.
- 2.3. Daar de Arabische gedelegeerden ter conferentie zich -- met het oog op de impasse, waarin de oude plannen verkeerden -- moeilijk anders konden uitspreken dan ten gunste van het plan Djamali, wist deze zich op handige wijze te verzekeren van de goedkeuring van de Arabische Liga voor de door Irak en Jordanië reeds lang gekoesterde wens tot samenwerking in federatief verband.
- 2.4. Historisch gesproken is deze thans mogelijk geworden federatie reeds belangrijk, omdat hierdoor in feite de reeds in 1914 -- 1918 door de Britten gekoesterde gedachte van "Groot Syrië" (Syrië, Jordanië en Irak) kan herleven, temeer daar ook de nieuwe president van Syrië, ATASSI, hier een voorstander van is.
- 2.5. Maar gelet op het enthousiasme van Irak voor het tot stand gekomen Turks-Pakistaanse verdrag, is voorts een voorzichtig optimisme ten aanzien van een reeds onmogelijk gewaande Midden Oosten Defensie Organisatie (MEDO) wellicht gewettigd.

2.6. CONFIDENTIEEL. Het is daarom van belang de reacties der overige Arabische landen en van Israël te bezien :

- a. Saoedi-Arabië voelt uit historische overwegingen weinig voor de vergroting van de invloed van het Hasjemitische Koningsgeslacht, waartoe zowel FEISAL van Irak als HUSSEIN van Jordanië behoren.
- b. Egypte is bang de leidende rol in de Arabische Liga te verliezen. Bovendien zal haar de vermeerdering van de Britse invloed via dit plan niet ontgaan en is zij derhalve bevreesd kans te lopen om volledig te worden geïsoleerd.
- c. De Libanon met zijn invloedrijke Christelijke Gemeenschap zal achter deze Unie zien het vormen van een Moslim-blok van Turkije tot en met Pakistan en heeft zich alleen voor economische coöperatie uitgesproken.
- d. Iran heeft het voorshands nog te druk met interne zorgen om zich met andere zaken bezig te houden.
- e. Ten slotte is Israël een tegenstander van alle Arabische staten en ziet met bezorgdheid elke blokvorming, die vermeerdering van militaire kracht betekent van haar potentiële vijanden. Deze bezorgdheid is stellig niet ongegrond, te meer daar één van de redenen van de val van president SHISHAKLY van Syrië was, dat men hem verweet, ten aanzien van Israël een te mild standpunt te hebben ingenomen en de strijd tegen de Joden te hebben verwaarloosd.

2.7. Conclusie :

- a. Te verwachten is, dat alleen Irak en Jordanië en eventueel ook Syrië, zich aan één zullen sluiten; de Federale Unie in de voorgestelde vorm zal waarschijnlijk nooit meer aan de orde komen.
- b. In positieve zin kan dit de impasse met betrekking tot de defensie van het Midden Oosten, in samenwerking met het Westen, doorbreken en de weg banen tot een MEDO.
- c. In negatieve zin kan dit betekenen, dat het plan voor de vorming van een Arabische Federale Unie in de toekomst in stede van meer eenheid, juist meer verdeeldheid en nieuwe spanningen, zelfs conflicten (Israël), in het Midden Oosten teweeg

-- zou --

zou kunnen brengen.

3. Het accoord Turkije - Pakistan.

CONFIDENTIEEL.

- 3.1. Medio Februari is in Karachi en Ankara een gemeenschappelijk communiqué uitgegeven, waarin o.a. werd vermeld, dat "beide regeringen zijn overeengekomen om de methoden te bestuderen, ten einde de vrede en veiligheid te versterken zowel in hun eigen belang als in het belang van alle vredelievende naties". Door beide regeringen is nadrukkelijk verklaard, dat het accoord tegen geen enkele mogendheid is gericht en dat alle vredelievende naties, die zulks wensen tot het accoord kunnen toetreden. (Zie in dit verband Irak/Jordanië). Door Pakistan is vooral de versterking van de Mohammedaanse wereld naar voren gebracht. Van Turkse zijde is verklaard, dat het accoord geen uitgewerkt militair plan omvat, doch dat de partners elkaar zullen consulteren over maatregelen, die de vrede en veiligheid bevorderen, alsmede over technische aangelegenheden en de behoefte op het gebied van wapenproductie.
- 3.2. Hoewel is gezegd, dat het initiatief in gelijke mate van beide landen is uitgegaan, is het echter waarschijnlijk, dat het accoord vooral tot stand is gekomen door de stimulans, welke de V.S. op de achtergrond verleende. De V.S. en het V.K. hebben hun instemming met het accoord betuigd. Enkele dagen na het tot stand komen van het accoord heeft Pakistan de V.S. verzocht om militaire hulp; dit verzoek is prompt ingewilligd. Voorshands is hierbij met nadruk bepaald, dat geen Amerikaans (e) militair personeel of technici in Pakistan zullen worden gestationeerd, uitgezonderd enkele personen, die behulpzaam zullen zijn bij het vaststellen van de benodigde hulp.
- 3.3. President **EISENHOWER** richtte vervolgens een persoonlijke boodschap tot de premier van India, **NEHRU**, waarin hij er de nadruk op legde, dat deze hulp in generlei opzicht is gericht tegen India en dat de V.S. bereid waren ook dit land militaire hulp te bieden. India wees deze hulp echter resoluut van de hand.
- 3.4. Ruslands reactie was het zenden van protestnota's aan Turkije en Pakistan, waarin deze landen van agressieve bedoelingen worden beschuldigd. De Turken reageerden met de laconieke mededeling, dat de nota werd verwacht en dat zij deze zelf bij voorbaat hadden kunnen schrijven.

4. Het Brits-Egyptische geschil.

CONFIDENTIEEL. 4.1. Het is wellicht van belang de achtergrond na te gaan van het geschil tussen Groot-Brittannië en Egypte over de ontruiming van de Suez-kanaal-zône.

4.2. Het zou fout zijn te veronderstellen, dat de Britten het been stijf houden uitsluitend om het behoud van het Suez-kanaal zelf als weg naar India. Bij herhaling hebben de Britse onderhandelaars met Egypte betoogd, dat de strategische betekenis van het kanaal heden ten dage aanzienlijk is ge-devalueerd; een goed geplaatste A-bom c.q. enkele Russische duikboten in de Middellandse Zee of zelfs enkele tot zinken gebrachte schepen in het kanaal, zouden deze verbinding voor een lange periode onbruikbaar kunnen maken. Men moet derhalve wel aannemen, dat er een andere, belangrijker, reden is, die de Britten er toe leidt te aanvaarden, dat zij de gehele Arabische wereld tegen zich in het harnas jagen en zelfs openlijke strijd met Egypte riskeren.

4.3. Op redelijke gronden wordt dan ook aangenomen, dat het de Britten in wezen alleen gaat om de beschikking over één van de grootste militaire bases ter wereld, de legerplaats te ISMAILA.

In dit door de woestijn volledig geïsoleerde gebied, hebben de Britten sedert de laatste oorlog £ ½ miljard geïnvesteerd. Zij hebben er een weg van + 60 km lengte en een spoorweg van + 40 km aangelegd; er bevinden zich + 100.000 ton militaire voorraden. Voorts zijn er enorme werkplaatsen en een park met 10.000 motorvoertuigen. Het geniedepot alleen vertegenwoordigt reeds een waarde van + £ 20 miljoen, het medisch depot + £ 10 miljoen. Zij hebben er thans 80.000 man troepen. Dit is waarschijnlijk de oorzaak, dat Groot Brittannië niet voornemens is het beheer van deze basis aan Egypte over te dragen en zijn troepen terug te trekken, alvorens de garantie te verkrijgen, dat de basis in tact wordt gehouden en in geval van oorlog volledig ter beschikking komt.

4.4. Als men in gedachten houdt een MEDO, gevormd door een keten van militaire samenwerkende Moslim-landen van Turkije tot en met Pakistan langs de Zuidgrens van Sovjet Rusland, gesteund door een Brits-Amerikaanse strategische reserve en strategische luchtmacht, wordt de betekenis van de basis bij ISMAILA wel evident.

C. Overige landen.

1. De Nieuwe defensiegrondslagen van de V.S. en het V.K.

1.1. De Verenigde Staten.

- CONFIDENTIEEL. a. In de verslagperiode is over de "new look" van het Amerikaanse defensiebeleid zeer veel geschreven en gesproken. Hierbij is een zekere twijfel tot uiting gebracht omtrent de vraag of het wel zuiver strategische overwegingen waren, die er tot deden besluiten, of dat overwegingen van intern-politieke- c.q. economische aard de doorslag hebben gegeven.
- b. In de eerste plaats is met name gebleken, dat de Chefs van Staven van de Amerikaanse strijdkrachten het er geenszins unaniem over eens waren. De Chef van de Generale Staf, Generaal RIDGWAY, heeft er geen geheim van gemaakt, dat hij van mening was, dat de inkrimping der landstrijdkrachten niet gepaard is gegaan met een evenredige vermindering van de aan dit krijgsmachtsdeel opgedragen taak; zijns inziens is daarin geen wezenlijke verandering gekomen. Tegenover zijn opvattingen werd echter gesteld, dat de invoering van atomische wapenen voor tactisch gebruik en de daaruit voortvloeiende verhoging van de gevechtskracht der eenheden, een vermindering van de sterkte van het parate Leger wel toelieten. Het heeft Generaal RIDGWAY niet mogen baten, dat hij hiertegen aanvoerde, dat ook de tegenstander te zijner tijd over dergelijke wapenen zou beschikken en dat de bruikbaarheid van deze nieuwe wapenen zelfs nog in de praktijk moest worden bewezen. De Legerbegroting werd ondanks zijn bezwaren zodanig gesnoeid, dat o.a. het aantal parate divisies van 20 op 17 moet worden teruggebracht. Het valt daarom des te meer op, dat daarentegen in het kader van de versterking der luchtverdediging het aantal met de "Nike" uitgeruste lua-betaljons wordt vergroot.
- Ook de Marine moest een veer laten, zij het in mindere mate dan het Leger. Wat de Mariniers betreft, blijkt dat het aantal van drie parate Mariniersdivisies wordt gehandhaafd, doch met een geringere personeelssterkte.
- Daarentegen zal de Luchtmacht, die ingevolge de vorige begroting werd ingekrompen, thans weer worden uitgebreid tot 137 Wings, te bereiken in 1957. Hoewel het zwaartepunt wordt

- gelegd -

CONFIDENTIEEL.

gelegd op het vermogen tot onmiddellijke ver-
gelding door de Strategische Luchtmacht, blijkt,
dat de uitbreiding van de luchtmacht in niet
onbelangrijke mate mede ten goede komt aan de
luchtverdediging van de V.S. zelf. Duidelijk is
de verwachting tot uiting gekomen, dat de Rus-
sen binnen afzienbare tijd in staat zullen zijn
tót het afwerpen van A en (H)-bommen boven
Amerikaans grondgebied.

- c. Ook buiten het Pentagon heeft de ingrijpende
wijziging van het Amerikaanse defensiebeleid
grote aandacht getrokken. Een belangrijk punt
van discussie was o.a. hoe de Verenigde Staten
zouden moeten reageren, als op afgelegen oor-
logstonelen (b.v. Indo-China) agressie plaats
vond en men door de "new look" geen of onvoldoen-
de landstrijdkrachten kon aanvoeren ter be-
strijding er van. Met zorg vroeg men zich af,
of de V.S. dan niet voor de keus zouden komen
te staan niets te doen of vroegtijdig van A-
wapenen gebruik te maken, waardoor het risico
van een atomische wereldoorlog zou worden ver-
groot. Deze discussie is ten dele het gevolg ge-
weest van populaire, al te simplistische be-
schouwingen, in woord en geschrift, over het
toekomstige defensiebeleid.

De Amerikaanse defensieleiding heeft het
dan ook nodig geoordeeld uiteen te zetten, dat
de term "new look" een verkeerde voorstelling
van zaken had veroorzaakt en dat zij bepaald
niet eenzijdig op de kracht van A-wapenen bouwde
doch zich ook met voldoende andere middelen te-
gen agressie zou kunnen keren. Eén en ander
heeft echter niet nagelaten een zekere bezorgd-
heid te doen voortbestaan omtrent de vraag of
de politiek en economisch gewenste bezuiniging
op de defensiebegroting, gepaard gaande met een
uitbreiding van de Luchtmacht, de Landmacht en
Marine niet zwaarder hebben getroffen dan stra-
tegisch verantwoord is.

- d. Wellicht is de reden van de nieuwe defensie-
politiek te verklaren door de factoren, die ten
grondslag zouden liggen aan de Amerikaanse plan-
ning op lange termijn. Men kan hieruit n.l. op-
maken, dat de gedachten uitgaan naar een stelsel
van internationale defensie, gebaseerd op de
volgende functionele taakverdeling :
- Strategische luchtmacht voor het onmiddellijk
aangrijpen van een agressor met A- en H-wa-
penen : alleen door de V.S. (en het V.K.).

CONFIDENTIEEL.

- Verdediging van West-Europa (W. Duitsland inbegrepen) en andere randgebieden van het Sovjet Blok : door Europese en andere, met Amerikaanse steun, opgebouwde lokale grondstrijdkrachten.
- Ondersteuning van deze grondstrijdkrachten: mede door de tactische luchtstrijdkrachten van de V.S. en het V.K.
- Een sterke, mobiele strategische reserve in het Amerikaanse moederland.

e. Hierop aansluitend moge aandacht worden geschonken aan de bezorgdheid in Europa, dat de Amerikanen in het kader van de "new look" spoedig hun divisies uit West-Duitsland zouden terugtrekken. Een bezorgdheid, die mede werd veroorzaakt door de bekende uitspraak van FOSTER DULLES dat de V.S. gedwongen zouden zijn tot een "agonizing reappraisal", als de E.D.G. niet tot stand zou komen (d.i. als de West-Duitse herbewapening op de lange baan zou komen), en welke - gelet op het voorgaande - niet ongegrond is. Zeer veel zal er van afhangen, of het Amerikaanse Congres genoeg wil nemen met een verder uitstel van de totstandkoming van een effectieve West-Europese verdediging.

1.2. Groot-Brittanië.

Ook het V.K. heeft zich voor een "new look" van de defensiegrondslagen uitgesproken. Deze zijn het resultaat van enige jaren studie en zijn op zodanige wijze bekend gemaakt, dat in mindere mate dan in de V.S. aanleiding tot opschudding is gegeven.

Deze grondslagen vertonen een grote overeenkomst met de Amerikaanse. Ook hier plannen voor de vorming van een strategische reserve. Eén en ander gaat echter niet gepaard met een aanzienlijke vermindering van de sterkte van het leger. Men legt veeleer de nadruk op mogelijkheden tot snelle troepenverplaatsing, waarbij wordt gedacht in de toekomst gebruik te maken van straaltransportvliegtuigen, (dit aspect kwam bij de Amerikaanse plannen niet tot uiting). De opbouw van de strategische luchtmacht zal met kracht ter hand worden genomen evenals de verdere ontwikkeling van atoomwapenen. Het losmaken van Britse troepen overzee ten einde deze in Engeland als strategische reserve te stationeren, zal naar het zich laat aanzien niet eenvoudig zijn en is zeker niet binnen afzienbare tijd te verwachten. De toestand in de Suez-kanaal-zone, Kenya, Malakka, Korea en Triëst spreken in dit verband voor zichzelf.

- Het -

CONFIDENTIEEL Het terugtrekken van Britse troepen uit West-Duitsland komt voorshands niet ter sprake.

1.3. Het probleem van de "vergeldingsaanval".

Door de sterke nadruk, die van Amerikaanse zijde is gelegd op het vermogen om agressie onmiddellijk met "retaliation" te beantwoorden, is het probleem opgeworpen door wie, wanneer en onder welke voorwaarden de vergeldingsaanvallen van de strategische luchtmacht mogen worden ontketend. Volgens President EISENHOWER, is hij verplicht, om, indien hem zulks noodzakelijk voorkomt, onverwijld een dergelijke opdracht te geven. Een oorlogsverklaring is hem echter slechts toegestaan na machtiging door het Congres. Volgens Minister DULLES geeft de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie de President de bevoegdheid onmiddellijk vergelding te gelasten, wanneer een NAVO-land wordt aangevallen. Het argument is de onder deze omstandigheden zo belangrijke tijdfactor. Er zijn echter stromingen, die voorafgaand parlementair en/of internationaal overleg over een dergelijke beslissing bepleiten. Hun voornaamste argument is de mogelijkheid van het noodloos ontketenen van een atomische wereldoorlog, indien de beslissing van één persoon afhangt. Een oplossing, die alle belanghebbenden bevredigt, zal waarschijnlijk niet kunnen worden gevonden.

Vermeld moge nog worden, dat de V.S. niet het recht hebben om atoomaanvallen te doen door middel van in het buitenland gestationeerde vliegtuigen, anders dan na overleg met de gastmogenheid. Wel zijn reeds plannen gemaakt om in of bij overzeese luchtbases atoomwapenen op te slaan. Deze plannen zijn door het Amerikaanse Congres en de desbetreffende regeringen goedgekeurd.

IV. MILITAIR - ECONOMISCHE ONTWIKKELINGEN.1. De resultaten over 1953 en de plannen voor 1954 in
CONFIDENTIEEL. het Sovjet Blok.

- 1.1. Vrijwel alle Oostblok-staten hebben de resultaten over 1953 gepubliceerd alsmede de plannen voor 1954. Resultaten en plannen staan beide in het teken van de Nieuwe Economische Politiek, d.w.z. opvoering van de productie van landbouw en veeteelt, uitbreiding van lichte- en voedingsmiddelen-industrie, zonder nochtans het tempo van de zware industrie en de bewapeningsindustrie te vertragen.
- 1.2. De methoden volgens welke het Oostblok deze plannen denkt uit te voeren, zijn :
1. Snelle omschakeling van de plannen, waarbij een gedeelte van de investeringen (hulpbronnen, productiemiddelen) en arbeid naar andere sectoren van de economie worden overgeheveld.
 2. Opvoering van de arbeidsproductiviteit; de nieuwe politiek eist een betrekkelijk groot aantal arbeidskrachten. Aangenomen, dat in de Sovjet Unie een toestand van volledige werkgelegenheid heerst, kan omschakeling naar meer arbeidsintensieve productie alleen tot stand worden gebracht door opvoering van de productiviteit.
 3. Uitbreiding van de handel met het Westen. Dit is o.a. nodig om de omschakelingsperiode te overbruggen en de aan de consument gedane belofte in te lossen.
- 1.3. In het vorige P.I.R. werd er reeds op gewezen, dat deze politiek geen oorlog op korte termijn veronderstelt.
- 1.4. De ontwikkeling in de U.S.S.R. vertoont het volgende beeld : de veeteelt en in mindere mate de landbouw vertonen ernstige tekortkomingen. Het herziene 5-jarenplan voorziet daarom in een aanzienlijke uitbreiding van de veestapel en opvoering van de landbouwproductie. Een campagne, die onder leiding staat van KRUSHCHEV, is ingezet met het zenden van PONOMARENKO, eerder Minister van Cultuur naar Kazakstan, met als taak het verder openleggen van dit gebied. Tevens is men een actie begonnen om onder de industrie- en landbouw-arbeiders van Europees Rusland, arbeiders te werven voor het nieuwe gebied.

-- Ondanks --

CONFIDENTIEEL.

Ondanks deze en andere maatregelen is het twijfelachtig of KRUSHCHEV's nieuwe politiek geheel zal slagen. Zijn plannen zijn zeer ambitieus en grond en vee laten zich nu eenmaal niet dwingen.

Er is vooralsnog geen sprake van, dat de zware industrie en de bewapeningsindustrie in het kader van de nieuwe politiek ernstig zullen worden gekortwiek. De productie van tal van voortbrengselen van de zware industrie is gestegen, terwijl er overigens geen tekenen zijn, die er op wijzen, dat de zware industrie in belangrijke mate zal worden ongeschakeld op de voortbrenging van verbruiksgoederen.

Voor zover te beoordelen steunt de Nieuwe Politiek voorlopig op noodvoorzieningen. Arbeid en "kapitaal" zijn nog niet op grote schaal vrijgemaakt voor een harmonische opbouw van de lichte industrie.

1.5. Het afgelopen jaar heeft Oost-Duitsland niet veel goeds gebracht. Verkeerswezen, energievoorziening, landbouw en veeteelt verkeren in een deplorabele toestand, terwijl bovendien de arbeidsproductiviteit laag is. Zelfs in de bij uitstek traditioneel Duits industriële sectoren als electro-techniek, precisie-instrumenten en optische instrumenten bleven de resultaten beneden de gestelde normen.

Bijzondere aandacht verdient de staalindustrie. Deze bevindt zich in een ernstige crisis, waarschijnlijk mede ten gevolge van een ernstig gebrek aan cokes.

Er zijn redenen om aan te nemen, dat het economisch belang van de Sovjet Unie bij Oost-Duitsland aan het afnemen is.

De technische en industriële "know how" van de Duitsers zijn thans in Rusland gemeen goed, terwijl vele Duitse industrieën en bedrijven elders zijn nagebouwd.

Het percentage, dat Oost-Duitsland aan het totaal economisch potentiëel van het Oostblok toevoegt, is voortdurend afnemend. Een werkelijk economisch belang hebben de bezettingstroepen. Men mag aannemen, dat ondanks opheffing van het bezettingsstatuut, de bedrijven en instellingen, die rechtstreeks voor het bezettingsleger werkten, voorlopig nog direct of indirect onder Russische

- contrôle -

contrôle zullen blijven staan.

1.6.
CONFIDENTIEEL.

In alle Satellietlanden is de Nieuwe Economische Politiek thans in concept geconsolideerd.

Het algemene doel voor de eerstkomende twee jaar is drievoudig :

1. consolidatie van wat de laatste jaren is opgebouwd;
2. verwijderen van disproportionaliteiten in de nationale economie;
3. opvoering van de landbouwproductie.

Hoewel elk der Satellietlanden in zijn ontwikkeling bepaalde eigen aspecten vertoont, is hun algemene beeld wel ongeveer gelijk.

Drie zaken trekken echter de aandacht :

1. in vrijwel alle Satellietlanden was de energievoorziening onvoldoende;
2. in Oost-Duitsland, Tsjecho-Slowakije en Roemenië bleef de staalproductie beneden het plan, respectievelijk verkeert in ernstige moeilijkheden;
3. in alle Satellietlanden is de tendens waarneembaar om hun nieuwe 5-jarenplannen te laten samenvallen met het Russische.

De beide eerste gegevens zijn tot op zekere hoogte op één gemeenschappelijke noemer te brengen, n.l. steenkool, in het bijzonder steenkool van goede kwaliteit. Tal van gegevens, met name het Roemeense electrificatieprogramma en de invoer van Belgische cokes in Tsjecho-Slowakije, wijzen er op, dat de Satellietlanden gebrek hebben aan hoogovenokes.

Men neemt algemeen aan en ziet hierin een bewijs van economische integratie, dat na 1955 de 5-jarenplannen van de Satellietlanden samen zullen vallen met het Russische 5-jarenplan. Hoewel deze mogelijkheid niet uitgesloten moet worden geacht, dient men er toch geen overdreven waarde aan te hechten. De economische ontwikkeling in de Satellietlanden wordt in feite reeds jaren vanuit Moskou geleid. Deze ontwikkeling voerde van de aanvang af op behoedzame doch consequente wijze naar internationaal communistische integratie, met dien verstande, dat de Satellietlanden ieder op zich ten opzichte van Moskou in een economisch afhankelijke positie kwamen te verkeren.

Noch in dit principe, noch in de techniek zal het opstellen van één groot 5-jarenplan een principiële verandering brengen.

2. Wetenschappelijk-Technische Samenwerking, Economische
CONFIDENTIEEL. Samenwerking.

Hoewel het sinds lang bekend was, dat de verschillende Oostbloklanden op technisch-wetenschappelijk gebied samenwerkten en elkaar van hulp voorzagen was deze samenwerking toch schijnbaar veelal incidenteel en van beperkte omvang.

Thans schijnt deze samenwerking zich meer te concretiseren. Gedurende verslagperiode hebben een aantal Oostblok-staten bilaterale overeenkomsten gesloten, waarin deze samenwerking formeel wordt geregeld. Deze overeenkomsten kunnen een inleidende fase zijn tot grotere integratie c.q. standaardisatie. Overigens blijkt uit de publicaties ter zake, dat deze technisch-wetenschappelijke samenwerking ook op overkoepelend niveau al enige tijd aan de gang moet zijn. Er is in de publicaties n.l. sprake van 4e en 5e Commissievergaderingen.

GEHEIM. 2.1. Hongarije en Roemenië.

Roemenië verleent Hongarije hulp en voorlichting o.a. betreffende de oliewinning en-verwerking. Hongarije zal Roemenië van voorlichting dienen op het gebied van de machine-industrie en de lichte industrie.

Hongarije heeft in en rond BUDAPEST een vrij goed ontwikkelde machine-industrie. Deze machine-industrie vervaardigt thans over vrijwel de gehele linie als bijproduct of als hoofdproduct wapens van allerlei soort, uitgezonderd de zeer zware. Roemenië daarentegen heeft in zijn huidig stadium een groot gebrek aan machines, terwijl zijn pogingen om in het kader van het vijfjarenplan een machine-industrie op te bouwen, geen onverdeelde succes zijn geworden.

Wetenschappelijk-technische hulp op het gebied van de machine-industrie is daarom zeer waarschijnlijk. Vermoedelijk zal deze hulp zich voorshands niet uitstrekken tot het gebied van de wapenindustrie, maar zich beperken tot werktuigmachines en machines voor de lichte industrie. Ook is het niet onmogelijk, dat de Hongaarse machine-industrie, uitrusting voor de oliewinning en-verwerking gaat fabriceren. In Roemenië zelf is deze industrie onvoldoende ontwikkeld.

2.2.
CONFIDENTIEEL.

Hongarije en Roemenië zullen technisch-wetenschappelijk samenwerken op het gebied van de chemische industrie. Samenwerking op dit gebied dateert reeds vanaf 1950. Hongarije heeft een zekere springstof- en stikstofindustrie, terwijl Roemenië doende is een industrie op te bouwen voor de productie van caustisch soda, zwavelzuur en kunstmest.

Vermoedelijk zal deze samenwerking zo worden georganiseerd, dat Roemenië voor de grondstoffen zal zorgen en Hongarije de verwerking daarvan op zich neemt.

2.3. Hongarije en Polen.

In het kader van de technisch-wetenschappelijke samenwerking tussen de Hongaarse en Poolse Volksrepubliek ontvangt Hongarije van Polen informatie op het gebied van de woningbouw, terwijl Hongarije zijn ervaringen op het gebied van de textielindustrie, viltfabricage, de productie van cosmetische artikelen en de mechanisatie van de landbouw uitwisselt.

GEHEIM.

2.4. Oost-Duitsland en Roemenië.

De D.D.R. zal voorlichting geven betreffende de ijzer- en staalindustrie en de machine-industrie. Roemenië zal inlichtingen verstrekken over boormachine-fabrieken, locomotief- en cement-fabrieken.

Deze transactie doet zeer eenzijdig aan. Hoewel Roemenië een relatief goed ontwikkelde locomotiefindustrie heeft (drie betrekkelijk grote concerns), heeft ook Oost-Duitsland een reeds jaren bestaande industrie voor locomotieven. Welk belang verder Oost-Duitsland heeft bij gegevens betreffende de boormachine-industrie is niet direct duidelijk.

Aangezien Oost-Duitsland zelf geen olie heeft, is de meest voor de hand liggende verklaring, dat Oost-Duitsland eventueel boormachines zou willen vervaardigen voor de export. Het is zeer de vraag of hiervoor de nodige investeringen kunnen worden vrijgemaakt.

2.5. De Sovjet Unie en Tsjecho-Slowakije.

De Sovjet Unie en Tsjecho-Slowakije zijn overeengekomen technische gegevens en blauwdrukken uit te wisselen betreffende verschillende sectoren van de industrie. Er is niet bekend ge-

- maakt -

maakt, welke sectoren dit betreft.

2.6. Standaardisatie in de Automobieliindustrie.

CONFIDENTIEEL.

De Ikarusfabrieken te BUDAPEST zouden een nieuw automobiel vervaardigen, de Ikarus M, volgens een Russisch standaardmodel.

Hoewel dit gegeven als vrij incidenteel kan worden beschouwd, verdient het toch wel enige aandacht, temeer daar de Roemeense auto-industrie reeds bijna twee jaar vrachtauto's vervaardigt naar een Russische blauwdruk.

3. De handel West - Oost.

3.1.

CONFIDENTIEEL.

Op het gebied van de West-Oost-handel hebben zich gedurende verslagperiode vele verschijnselen voorgedaan. De voornaamste zijn :

- a. het spectaculaire aanbod van de Sovjet Unie om in de eerstkomende jaren voor fl. 4 miljard aan orders in Engeland te plaatsen;
- b. de campagne van bedrijfsleven en regering in Frankrijk om tot een verruiming van de handel te komen tussen dat land en de Sovjet Unie;
- c. de besluiten van de Engelse regering om in overleg met de U.S.A. de embargobepalingen te herzien en in het algemeen tot een soepeler Oost-West-handel te geraken;
- d. de te Londen gehouden conferentie tussen Engeland, Frankrijk en de U.S.A., waarbij besloten werd de embargolijsten te herzien, doch tevens een strengere contrôle uit te oefenen op de illegale handel;
- e. de hervatting van de Russische goudverkoop op de markt te Parijs. (3.000 kg met een waarde van f. 12.700.000);
- f. een groot aantal handelsovereenkomsten en transacties tussen Oostblok-staten enerzijds en NATO-landen of kleine neutralen anderzijds. Deze overeenkomsten zijn in de meeste gevallen van betrekkelijk geringe omvang en hebben een korte looptijd. ¹⁾

- 3.2. -

¹⁾ Nederland leverde of kwam overeen te leveren tussen 1 Juli 1953 en 1 Februari 1954 de volgende goederen : boter : 13.000 ton; haring : 19.000 ton; vlees : 5.000 ton; textiel : 1 miljoen m. Thans staat Nederland op het punt een nieuwe handelsovereenkomst af te sluiten tot een totaal bedrag van 200 à 300 miljoen gulden.

CONFIDENTIEEL, 3.2.

De handel op het Oostblok, die gedurende 1953 een dieptepunt sinds de oorlog heeft bereikt, leeft de laatste maanden weer op.

Het Oostblok importeert volgens vast stramien consumptiegoederen, bepaalde grondstoffen en industriële uitrusting. Wat hij daarentegen ter export aanbiedt, is een wilde variëteit van producten, waar de verschillende landen van het blok toevallig overschotten in hebben. Uit het beeld, dat vraag en aanbod bieden, mag men de conclusie trekken, dat het Oost-blok de Oost-West-handel nodig heeft :

1. om de belofte aan de consument in te lossen;
2. om bepaalde bottle-necks in zijn industrie te verwijderen, respectievelijk te verwijderen;
3. hiermede een poging doet zich een plaats op de wereldmarkt te veroveren.

3.3. Naast economische oogmerken, spelen politieke overwegingen een rol. Men benadert de Westerse landen één voor één (Engeland, Frankrijk, België en Italië), maakt hen enthousiast met schone beloften en tracht hen te verleiden goederen te leveren, die onder de embargobepalingen vallen.

Het resultaat is, dat de officiële instanties de embargo-bepalingen meer en meer als een rem gaan zien op de nationale economie, terwijl bovendien de smokkelhandel in de hand wordt gewerkt.

In Engeland, Frankrijk en ook Nederland rijst steeds meer verzet tegen de handelsbepalende bepalingen. Het debat in het Lagerhuis laat hierover geen twijfel bestaan, terwijl zeer onlangs de Minister van Economische Zaken ZIJLSTRA zich eveneens heeft uitgesproken voor een verruiming van deze handel.

Hoewel de Regering van de U.S.A. in beginsel op het standpunt staat, dat iedere handel op het communistisch blok uiteindelijk het militair economisch potentiëel van dit blok ten goede komt, neemt zij tegenover haar West-Europese partners een zeer concilliant houding aan.

Op de onlangs te Londen gehouden conferentie tussen Engeland, Frankrijk en de U.S.A. (vertegenwoordigd door STASSEN) is dan ook besloten de embargolijsten te herzien.

Deze embargolijsten zijn n.l. zeer ingewikkeld en laten ruimte tot verschillende interpretatie.

Men kwam derhalve overeen de embargolijsten te vereenvoudigen, een aantal goederen te schrappen,

CONFIDENTIEEL.

doch tevens om op de goederen, die nu definitief op de lijsten staan een scherpere contrôle uit te oefenen. De ruimte voor interpretatie wordt zoveel mogelijk weggenomen, zodat iedere autoriteit precies weet, wat wel en wat geen strategische goederen zijn.

- 3.4. In deze handel hebben de Sovjets met twee moeilijkheden te kampen.

Ten eerste de bijzonder stroeve en bureaucratistische wijze, waarop wordt onderhandeld en transacties tot stand komen en ten tweede het feit, dat het Oostblok een slecht betaler is.

Wat men als tegenprestatie aanbiedt is vaak of duur, of slecht, of voor het Westen niet belangwekkend.

Enige landen hebben met de handel op het Oostblok reeds grote teleurstellingen ondervonden.

- 3.5. Hoewel de onderhandelingspositie van het Westen in beginsel veel sterker is dan die van het Oostblok, voltrekt zich langzamerhand, waartegen 3 maanden geleden in P.I.R. nr 4/53 werd gewaarschuwd, n.l., dat het Sovjet blok door een goed gecoördineerde tactiek, speculerend op het winstmotief, regeringen en ondernemers van het Westen tegen elkaar uitspeelt.

Welke mening men ook mag hebben over vrijhandel en vrije concurrentie, het kan nauwelijks duidelijk genoeg worden gezegd, dat de normale commerciële logica niet op de West-Oost-handel van toepassing is. Internationale handel is voor de Sovjets in de eerste plaats een politiek gegeven. Het doel van de Russische politiek is het bereiken van self-sufficiency. Daarom kan iedere uitbreiding van de handel op het Oosten slechts van tijdelijke aard zijn. Iedere handel strekt het communisme ten voordeel, ook al betreft het geen strategische goederen.

- 3.6. In verband met het hierboven gestelde staat de suggestie van de "Economist", om ten aanzien van de West-Oosthandel tot een goed gecoördineerde internationale samenwerking te komen. (zie P.I.R. nr 4/53m II ad 2.3.6).

Volgens de "Economist" zouden de NATO-landen zich binnen NATO-verband op deze materie dienen te bezinnen en een centraal orgaan moeten stichten, dat deze handel gecoördineerd leidt.

V. LOGISTIEK EN VERKEER.

1. Inkrimping wapenproductie in de V.S.

DIENSTGEHEIM.

In de afgelopen maanden zijn op grote schaal orders voor wapenproductie, in het bijzonder bestemd voor het leger, geannuleerd. Verschillende factoren liggen hieraan ten grondslag. Deze zijn :

- Het streven om de wapenproductie gedurende langere tijd in stand te houden, onder behoud van de mogelijkheid deze productie zeer snel te kunnen opvoeren. Eén en ander houdt verband met het legerplan, dat niet meer is gebaseerd op een ogenblikkelijk gevaar, doch op een langdurige tijd van spanning.
- Geplande vermindering van de grondstrijdkrachten.
- Steven naar een nieuw bevoorradingsstelsel, waarbij zo veel mogelijk rechtstreeks van fabriek naar gebruiker wordt aangevoerd. Hierdoor komen enorme, in magazijnen opgeslagen, voorraden ter beschikking.
- Einde van de strijd in Korea.
- Mogelijke invloed van het op gang komen van de productie in West-Europa.

2. Verbindingen Rusland - China (Zie Schets).

CONFIDENTIEEL.

Niet alleen ten aanzien van de buitenlandse politiek en op economisch gebied blijkt de verhoogde belangstelling van Rusland voor Azië in het algemeen en voor China in het bijzonder, maar vooral ook uit de uitbreiding der verbindingen tussen beide landen.

De voornaamste verbindingen zijn de spoorwegen, waarvan de Trans-Siberische de belangrijkste is. Op deze lijn is sedert 31 Januari een dienstregeling ingesteld, volgens welke 2 keer per week een expresse van Moskou naar Peking v.v. rijdt. Van het beginpunt CHELYABINSK tot NOVO SIBIRSK is de lijn thans geëlectrificeerd, terwijl het hele traject tot KHABAROVSK dubbelsporig is; van hier tot VLADIVOSTOK liggen 3 lijnen.

Van KARMSK loopt een zijlijn dwars door Mandtsjorie via HARBIN naar VLADIVOSTOK met een aftakking van HARBIN naar PORT ARTHUR. Dit laatste gedeelte is in 1953 overgegaan in handen der Chinezen en heeft in MOEKDEN een aftakking naar PEKING (de belangrijkste Chinese bevoorradingsweg voor Korea).

Van OMSK loopt een nevenverbinding via SWERDLOWSK naar MOSKOU. Aangezien de capaciteit van de Transsib niet voldoende wordt geacht, wordt een nieuwe spoorlijn aangelegd, de Zuid-Siberische Spoorlijn, welke zal lopen van MAGNITOGORSK naar

GEHEIM

S

B

E

SVERDLOVSK

CHELYABINSK

MAGNITOGORESK

PETROPAYLOSK

OMSK

NOVOSIBIRSK

KANSK

AKMOLINSK

PAVLODAR

ABAKAN

TAISKET

KARAGANDA

BARNOUL

STALINSK

BAIKAL

ULAN UDE

AYAGUZ

CHUGUCHAK

ALMA ATA

ULAN BATOR

M

O

N

G

O

L

I

URUMCHI

HAMI

S

I

N

K

I

A

N

G

?

?

?

?

NINGSIA

DACTOW

LANCHOW

TIENSHUI

PAOKI

HIMALAYAS

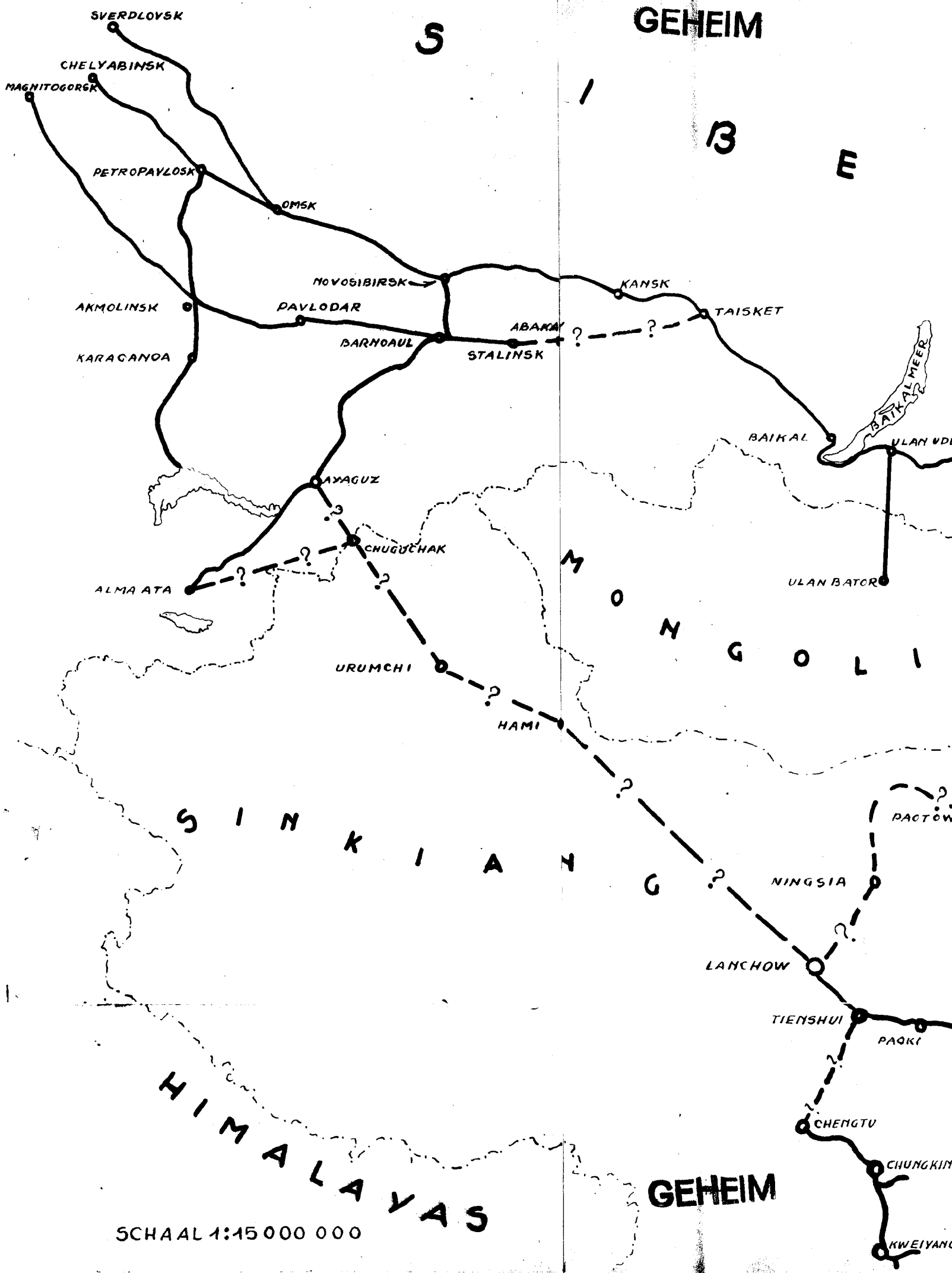
GEHEIM

CHENGTV

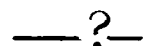
CHUNGKIN

KWEIYAN

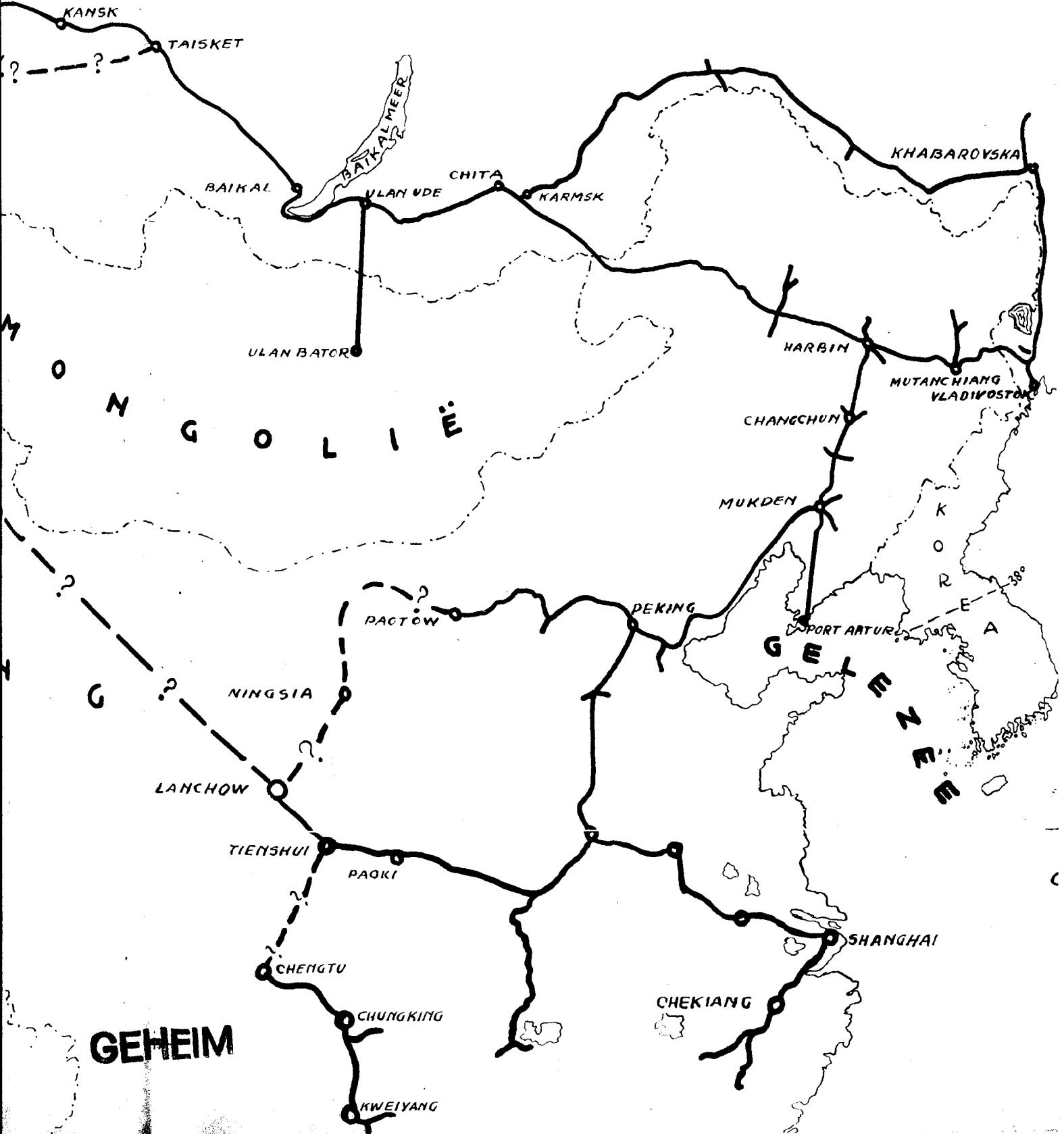
SCHAAL 1:15 000 000

GEHEIM

	BESTAANDE LUNEN
	LUNEN IN AANLEG

I B E R I E

GEHEIM

GEHEIM

- 38 -

CONFIDENTIEEL. TAISHET. Het traject MAGNITOGORSK -- PAVLODAR is van groot belang voor de metaalindustrieën van de Zuidelijke Oeral en wordt geëlectrificeerd; de gehele lijn wordt dubbelsporig.

Ook in China wordt het spoorwegnet uitgebreid. Er wordt gewerkt aan de verbindingen van LANCHOW naar CHANGTEN (aansluiting naar CHUNGKING), naar PAOKI (aansluiting naar SHANGHAI) en naar PAOTOV (aansluiting naar PEKING).

Verreweg de belangrijkste verbinding, zowel militair als economisch, wordt de lijn van LANCHOW dwars door SINGKIANG via HAMI naar CHUGUCHAK, alwaar een splitsing zal komen naar AYAGUZ (aansluiting op de Turk-Siberische spoorlijn) en naar ALMA ATA.

Aan dit project werken duizenden Chinezen. De nieuwe lijn volgt de weg, waarlangs de Russen de Chinezen tijdens de Japanse oorlog bevoorraden.

De betekenis hiervan voor wat betreft de mogelijkheid van aanvoer van grondstoffen, werkkrachten en troepen in beide richtingen spreekt voor zich zelf en het is zeker noodzakelijk bij planning op lange termijn hiermede rekening te houden.

- - - - -

GEHEIM

VI. CONTRA - INLICHTINGEN.

CONFIDENTIEEL. 1. Veranderingen in de toestand met betrekking tot de inwendige veiligheid in Nederland.

1.1. C.P.N.

Uit het C.F.N.- kamp zijn voor wat betreft de afgelopen periode geen belangrijker activiteiten te vermelden dan die, welke betrekking hebben op de komende verkiezingen voor de Provinciale Staten. Na allerlei pogingen om tot een verkiezingsfonds van f. 150.000.-- te komen, is de verkiezingscampagne thans in volle gang.

Dat de C.P.N. zich wel bewust is van de (geleidelijke) achteruitgang van haar invloed kan worden afgeleid uit het van weinig optimisme getuigende devies, dat Paul de Groot voor de komende verkiezingen heeft aangekondigd: "Wij mogen geen stap terug doen ten opzichte van de vorige verkiezingen".

Het valt bij de verkiezingspropaganda bijzonder op, dat allerwegen de nadruk wordt gelegd op de "eenheid van actie", waarbij men vooral het samengaan met de socialisten op het oog heeft. Als achtergrond van één en ander dient ook de heftige agitatie, die de C.P.N. tegen de K.V.P. en in het bijzonder tegen Prof. ROMME voert.

1.2. Het Vredesoffensief.

Zoals reeds verwacht werd, blijft de actie tegen de E.D.G. onverminderd voortduren. Het ratificeren van het verdrag door Nederland heeft de C.P.N. niet weerhouden alsnog te trachten de realisering er van te voorkomen. Zolang de E.D.G. nog niet daadwerkelijk tot stand is gekomen zal de C.P.N. - zij het dan indirect - blijven ageren.

In de afgelopen verslagperiode vond men in de aankondiging betreffende het stationeren van Amerikaanse straaljagers in Nederland weer een motief voor agitatie tegen de Westerse verdediging. De komende besprekingen in Genève en de recente publicaties met betrekking tot de huiiveringwekkende kracht van de H-bom begunstigen het aanhoudende vredesoffensief van Moskou.

1.3. A.N.J.V.

De in het vorige P.I.R. vermelde actie van het A.N.J.V. tegen de Kerstverlofregeling wordt

GEHEIM

- 40 -

CONFIDENTIEEL. in een schrijven van het Hoofdbestuur aan de afdelingen beschreven als "een eerste stap van zelfstandige Jeugdactiviteit tegen de E.D.G."; één en ander zal waarschijnlijk als stimulans bedoeld zijn voor het leveren van "nog grotere bijdragen in de strijd tegen de Europese Defensie Gemeenschap".

Gedurende de verslagperiode werd bericht, dat het A.N.J.V. voornemens was een pamflettenactie tegen de E.D.G. te organiseren. Tot dusver is het bij dit voornemen gebleven.

Verwacht moet worden, dat het A.N.J.V. in de toekomst de actie voor herstel van de vroegere militaire verlofregeling zal hervatten.

Voor de komende dagen (24 en 25 April) staat de afvaardiging van een aantal deelnemers aan de Communistische Europese Jeugdconferentie tegen de E.D.G. in BERLIJN op het programma.

Daarnaast zal het A.N.J.V. aandacht gaan besteden aan de door de World Federation of Democratic Youth opgestelde plannen voor 1954, die voornamelijk gericht zijn op een uitwisseling op het gebied van "cultuur en sport". Ook dit moet als een uitvloeisel worden beschouwd van het Sovjet Vredesoffensief, ditmaal gepropageerd onder de leuze: "vriendschap door kennis en begrip".

In het licht van deze "vreedzame coëxistentie" moet ook gezien worden het door de International Union of Students aangekondigde internationale Tourné van een culturele groep, die gevormd wordt door studenten uit verschillende landen en het door de Organisatie voor Progressieve Studerende Jeugd georganiseerde internationale Volley- en Basketball-tournooi, dat van 17 tot 19 April in Amsterdam zal worden gehouden.

1.4. E.V.C.

Ook de activiteit van de communistische vakbeweging is in het kader van "eenheid van actie" ingepast. Dit is geschied na de uitspraken van de voorzitter en algemeen secretaris van het Wereld Vak Verbond op het derde congres van het Verbond in October 1953. Louis SAILLIANT, de algemeen secretaris, onderstreepte toen nogmaals de noodzakelijkheid van een internationaal gecoördineerde massabeweging van arbeiders. Hij betoogde, dat zelfs een gezamenlijke actie van de diverse vakbonden met betrekking tot één enkele eis zou kunnen leiden tot een organisatorisch samengaan. De voorzitter, Di VITTORIO, betoogde, dat

GEHEIM

GEHEIM

- 41 -

CONFIDENTIEEL.

de vakbeweging thans meer dan zij reeds eerder deed (!) een constructieve economische politiek moest bevorderen. Daar zulks niet strookt met het communistische doel - de vernietiging van het kapitalistische systeem - kan men één en ander slechts beschouwen als een nieuwe poging om langs de weg van "eenheid van actie" - de communistische invloed op het nationale economische vlak te vergroten. Opgemerkt zij, dat Di VITTORIO bij zijn beschouwingen uitging van het welvaartsplan, dat door het Italiaanse Communistische Vakverbond werd ontworpen.

De E.V.C. heeft in één en ander aanleiding gevonden om deze ideeën te propageren en in navolging van het Italiaanse voorbeeld een soortgelijk "welvaartsplan" te ontwerpen. De omstandigheden, die zich in Italië voordoen, zijn echter voor de realisering van een dergelijk constructief plan uiteraard heel wat gunstiger dan in Nederland. Het E.V.C.-welvaartsplan biedt bovendien door zijn nietszeggende bewoordingen weinig nieuwe vooruitzichten voor de arbeiders.

2. Activiteit gericht tegen de militaire organisatie.

De afgelopen verslagperiode kenmerkte zich ten opzichte van de **vorige** verslagperiode door opvallend geringe activiteit ten opzichte van de militaire organisatie.

Het A.N.J.V. had het voornemen om propaganda-actie te voeren onder met groot verloop vertrekende militairen, ten einde hen te overtuigen van de overbodigheid van de E.D.G.

Om dezerzijds onbekende redenen is deze actie niet uitgevoerd.

- - - - -

GEHEIM